

**HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM**

MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool
Küütri tn 1
51007 Tartu linn
Tartumaa

Meie: 5.01.2023 nr 9.5-2.2/22-
23/4/48-2

**Tartu Luterliku Peetri Kooli (Põlvas) riikliku
järelevalve õiendi kinnitamine**

Erakooliseaduse § 23 lõike 1, korrakaitseaduse § 28 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tartu Luterliku Peetri Kooli (Põlvas) riikliku järelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendatavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Ruth Elias
peaekspert

Lisa: Tartu Luterliku Peetri Kooli (Põlvas) õiend

7350106
ruth.elias@hm.ee

ÕIEND RIIKLIKU JÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA TARTU LUTERLIKUS PEETRI KOOLIS PÕLVAS

SISSEJUHATUS

1. Tartu Luterlik Peetri Kool on MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus, mis tegutseb kahes õppekohas, Tartus ja Põlvas. Järelevalvet teostati Põlva õppekohas (edaspidi *kool*) aadressil Kesk tänav 11, Põlva linn, Põlvamaa.
2. Kool on eraüldhariduskool, mis korraldab õpet I–III kooliastmes. Koolil on I ja II kooliastmes tähtajaline tegevusluba kehtivusega kuni 31.08.2025 ning III kooliastmes tähtajaline tegevusluba kehtivusega kuni 31.08.2023.
3. Riiklikku järelevalvet teostati Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 13.09.2022 korralduse nr 9.5-2.22-23/4/5 „Riikliku järelevalve teostamine Tartu Luterlikus Peetri Koolis (Põlvas)“ alusel kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle.
4. Järelevalve algas 07.11.2022.
5. Järelevalve teostamiseks vajalike toimingute tegemine oli Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi Ave Visori ja Ruth Eliase ülesandeks.
6. Järelevalve eesmärk oli vaadelda, kas kooli õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, õpilase arengu toetamine III kooliastmes ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon on kooskõlas tegevusloa taotlemisel esitatud dokumentides ja õigusaktides sätestatuga.
7. Järelevalves vesteldi kooli direktori kohusetäitja (edaspidi *direktor*), koduõppe juhtkoordinaatori ja koordinaatoritega, kooli pidaja esindaja, nõukogu, õppenõukogu, lapsevanemate ja õpilaste esindajatega. Tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, võrreldi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente, õpilasraamatusse ja klassipäevikutesse tehtud sissekandeid ning võrreldi kooli andmeid Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Koolis õppis 07.11.2022 seisuga 200 õpilast, neist 77 I, 66 II ja 57 III kooliastmes. Õppe- ja kasvatusala töötajaid on koolis kokku 23. Koolis kohapeal toimub õppetöö 1.–5. klassis, 6.–9. klassini toimub õppetöö ainult koduõppes. Koduõppel vanema soovil on koolis kokku 140 õpilast, neist III kooliastmes 57. Põlva õppekohas asuvat kooli kutsutakse kogukonnas ja koolisiselt Jakobi Kooliks.

Järelevalve ajal esindas kooli direktori kohusetäitja, kes täitis direktori tööülesandeid 2022 aasta oktoobri teisest poolest, ka eelnev direktor töötas ametikohal lühikest aega.

Järelevalves esitatud õppekava muudeti järelevalvemenetluse ajal. Järelevalve algul esitatud õppekava ei olnud kooskõlas erakooliseaduses (edaspidi *EraKS*) ja põhikooli riiklikus õppekavas (edaspidi *PRÕK*) sätestatuga, kuid järelevalve ajal esitatud õppekava vastab kehtivatele nõuetele.

Kooli õppekava kohaselt pakub kool võimalust vanema taotlusel rakendatavaks koduõppeks. Koduõppes on võimalik osaleda kahel viisil – iseseisvalt lapsevanema ja eraõpetaja juhendamisel või juhendatud koduõppel, kus kooli koduõppe koordinaator toetab õpilast ja vanemat juhendatud õpet läbi viies. Juhendatud koduõpet organiseerib koolist eraldiseisev juriidiline isik, see on lapsevanemale tasuline ning vanem tasub selle eest osaühingule.

Koolil puudub ülevaade koduõppe õpilaste tegelikust õpitulemuste saavutamisest ja õppekava täitmisest, kuna õpilaste hindad põhinevad lapsevanema või lapsevanema poolt valitud isiku, näiteks lapsevanema valitud võõrkeeleõpetaja, hinnangul ja õpimapi analüüsil, kool ei taga õpilaste õpitulemuste hindamist kõigis õppekavas ettenähtud ainetes koolis töötavate kvalifitseeritud pedagoogide poolt. Seega pole kool korraldanud koduõppe õpilaste õpitulemuste hindamist viisil, et oleks selge, kuivõrd on koduõppe õpilased saavutanud nõutavad õpitulemused. Koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures, kuid õpilase teadmisi ja oskusi peab hindama kooli esindaja erapooletult, hinnang ei saa põhineda üksnes koduõpet läbiviiva isiku arvamusel ning ettevalmistatud materjalidel. Seejuures peab õpilast hindav isik olema kooli õpetaja ja tema kvalifikatsioon vastama õpetaja ametikohale kehtestatud nõuetele ning nagu ka aineõpetaja valimisel, peab kool lisaks veenduma, et vastaval isikul on piisav ainealane pädevus, et õpitulemusi asjatundlikult hinnata.

Ärakuulamisel selgitas direktor, et vastava kooliastme koordinaatoril on hea ülevaade õpilaste õpitulemustest ja õppekava täitmisest, sest igal koduõppijal on individuaalne õppekava, mida ka päriselt rakendatakse, ning õpimapp, kuhu vanem koondab kõik koduõppija “tegevusjäljed” õppeainete kaupa. Hindamine toimub õpimapi analüüsi abil - sooritatud tegevusi võrreldakse õppekavas nõutud õpieesmärkidega, lapsevanema ja koduõppijaga viiakse läbi arenguestlus, kool usaldab lapsevanemat. Selgitame, et see saab olla üks hindamisprotsessi osa, kuid kool peab siiski tagama õpitulemuste hindamise kvalifitseeritud ning vastava ainealase pädevusega pedagoogi poolt. Seejuures peaks kool hindamise käigus ka veenduma, kas koduõpe on õpilase huvidest ning toevajadusest lähtuvalt sobiv lahendus. Üksnes õpimapi vaatluse ning selle alusel toimunud arenguestluse käigus ei ole võimalik piisava kindlusega veenduda, et õpilane on kõik III kooliastme arvukad õpitulemused saavutanud. III kooliastmes näeb riiklik õppekava ette hulgaliselt erinevate ainete omandamist. Kõige selle kontrollimiseks peavad vastaval isikul olema põhjalikud pedagoogilised ja ainealased teadmised.

Asjatundliku hindamise eesmärk on tuvastada, millised on õpilase tugevused, kuid ka, millised on rohkem tähelepanu vajavad valdkonnad. Koduõppe läbiviimise eest vastutav lapsevanem ei pruugi omada kõiki vajalikke pedagoogilisi ja ainealaseid pädevusi, et selles osas ise hinnang anda ning selleks peabki kool tagama omapoolse hindamise. Sel põhjusel ei saa kool tugineda omapoolse hinnangu andmisel vaid lapsevanema arvamusele.

Õppeaasta keskel on õpilasi viidud üle järgmisse klassi, kuid vastavates otsustes puuduvad põhjendused ja kaalutlused, mille alusel on need tehtud. Seega ei ole kooli hindamissüsteem ning õpilaste suhtes tehtud otsused selged ja läbipaistvad. Ärakuulamisel selgitas direktor, et kuivõrd perega kohtutakse kaks korda aastas arenguestlusel ja vajadusel ka tihedamini, on koduõppija personaalne õpitee pideva monitoorimise all ja kõik otsused on tehtud perega koostöös. Selgitame, et kool peab tagama enda kaalutusotsuse põhjendamise ka juhul, kui lapsevanem sellega nõus on. Õpilase õppeaasta keskel järgmisesse klassi üleviimine mõjutab tema õpiteed olulisel määral. Isegi kui õpilane ja lapsevanem seda soovivad, peab kool siiski kaaluma õpilase tegelikke huve ning otsuse võimalikku mõju tema õpiteele.

Õpiraskuste ilmnemisel on koduõppe õpilased arvatud õpilaste nimekirjast välja, kaalumata koduõppe katkestamist, et rakendada neile koolis kohapeal tugiteenuseid. Ära kuulamisel selgitas direktor, et koduõpe lõpetatakse, kui vanema soovil ja korraldusel läbiviidav koduõpe ei võimalda õppijal täita õppekavaga nõutud õpieesmärke, st koduõpe ei ole õppijale parim õpiviis, kuid esmalt pakutakse juhendatud koduõpet. Seni ei ole direktori kinnitusel ükski lapsevanem avaldanud soovi, et tema laps saaks õpinguid jätkata III kooliastmes Põlvas koolis kohapeal.

Kool on võimaldanud vanema avalduse alusel koduõpet ka siis, kui tegemist on kooliväliselt nõustamismeeskonnalt soovitusel saanud õpilasega ning õpilasele on antud tõhustatud või erituge pakkuva tugiteenuse tagamise soovitusel. Koduõppe võimaldamise otsustest ega muudest dokumentidest ei selgu, et kool oleks koduõppe võimaldamise otsuse tegemisel kaalunud, kas ja kuidas koduõpe õpilasele mõjuda võib ning kuidas tagatakse antud õpilastele vajalikud tugiteenused. Seega ei ole koolis lähtutud koduõppe rakendamisel koduõppe korraldust reguleerivas määruses sätestatud, kuna õppenõukogu ei ole koduõppe rakendamist kaalunud õpilase huvidest lähtuvalt. Direktor selgitas, et koduõppele jäädes vastavatel õpilastel koolivälise nõustamismeeskonna poolt määratud toevajadus kaob, sest neile sobib koduõpe.

Koolis on tugisüsteemi ja -struktuuri kirjeldus sätestatud „Tartu Luterliku Peetri Kooli õpilaste arengu ja õppe toetamise korras“. Dokumendi järgi on tugisüsteem kolmetasandiline. Järelevalves ei leidnud kinnitust, et kool rakendaks koolis kehtestatud korras III kooliastmes koduõppe õpilastele kirjeldatud kolmetasandilist tugisüsteemi. Vastutus õpilase arengu ja õppe toetamise osas lasub täiel määral lapsevanemal.

Koolis töötavad tugispetsialistidest sotsiaalpedagoog, logopeedi assistent, psühholoog ja eripedagoog. Koduõppe õpilastele, sh III kooliastme õpilastele ei ole tugiteenused kooli poolt tagatud. Tugispetsialistide teenuse tagamise eest vastutab vanem.

Õppe- ja kasvatusala töötajaid on koolis kokku 23. Eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, 12 õpetaja ja ühe õppealajuhataja, kes töötab ka õpetajana kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele. Kvalifikatsioon ei vastanud nõuetele kuuel õpetajal. Lisaks töötab koolis logopeedi assistent.

III kooliastmes oli järelevalve ajal EHISes märgitud õpetama vaid üks õpetaja, kelle kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele. Ära kuulamisel selgitas direktor, et III kooliastmes on veel üks õpetaja, kes on juhendatud koduõppe koordinaator ja kelle ülesanne on viia läbi juhendatud õppes veebitunde ning hinnata III kooliastme õpilaste õpitulemuste omandamist. Vastav kanne tehti EHISesse järelevalve ajal ja esitati täiendavad tõendid (individaalsed õppekavad (edaspidi *IÕK*) ja klassipäevikud), mis näitavad, et isikul on puutumus III kooliastmega. Täiendavatest tõenditest selgus, et III kooliastmes 25 õpilase koolipoolset hindamist kõigis ainetes teostab klassiõpetaja ettevalmistusega õpetaja ja 32 koduõppe õpilase koolipoolset hindamist kõigis ainetes teostab õpetaja, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Seejuures hindab õpilase vaatest kõigi III kooliastme ainete õpitulemuste saavutamist sama isik, hindamist vastavate aineõpetajate poolt ei toimu.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tartu Luterlik Peetri Kool tegutseb kahes õppekohas, Tartus ja Põlvas.

Järelevalves oli vaatluse all õppekorraldus, õpilase arengu toetamine, tugiteenuste osutamine III kooliastmes ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon üksnes kooli Põlva õppekohas. Käesolevas õiendis kasutatakse terminit „kool“ viidatud Põlva õppekoha kohta. Põlva õppekohas asuvad kooli kutsutakse kogukonnas ja koolisiselt Jakobi Kooliks. Koolis toimub statsionaarne õpe 1.–5. klassis ehk I ja II kooliastmes, III kooliastmes õpivad ainult õpilased, kes on koduõppel vanema soovil, statsionaarset õpet Põlva õppekohas III kooliastmes ei toimu.

Ära kuulamisel selgitas direktor, et hariduslepingu sõlmimisel on lapsevanem teadlik, et koduõppe mittesobivusel on koolil õigus koduõpe katkestada ja sama kooli statsionaarses õppes

saab jätkata, kui seal leidub sobivas klassis vabu kohti. Kõik, kes seni on koolis õpinguid jätkata soovinud, on seda direktori kinnitusel saanud. Kooli hinnangul 99,9% juhtudest ei soovi vanem oma lapse jätkamist kooli statsionaarses õppes ning teeb avalduse lahkumiseks, et jätkata õpinguid elukohajärgses koolis.

Järelevalves toimunud vestlustel tõid nii kooli juhtkond kui ka pidaja ja nõukogu esindajad välja, et kooli eripäraks peetakse kooli väiksust, kristlike väärtuste järgimist, ajaloolise võru keele õpetamist ringitunnina, saksa keele õpetamist A-võõrkeelena ning koduõppe osakonna (suuna) olemasolu.

Kooli III kooliastme õpilased on kõik ainult koduõppel ja statsionaarset õpet koolis III kooliastmes ei toimu. Juhtkond selgitas, et kool pakub vanema soovil koduõppel viibivatele õpilastele nii juhendatud koduõpet kui ka iseseisvat koduõpet. Juhtkond ja lapsevanemad selgitasid, et juhendatud koduõpe on tasuline ja selle eest tasub lapsevanem kuus 60 eurot osaühingule, mis on koolist eraldiseisev juriidiline isik. Lisaks pakub kool koduõppijatele võimalust osaleda Tartu kooli üritustel, õpilastele pakutakse õppekäike ja loodud on tugigrupp lapsevanematele. Kooli juhtkonna sõnul on Tartu ja Põlva koolid sisult erinevad. Koolidel on ühine põhikiri¹ ja õppekava², koole on hakatud veidi rohkem ühendama, näiteks kord kuus reedeti on õppejuhtidega ühine koosolek, kus on koos nii Tartu koolide (põhikool ja Karolini Kool), Põlva kooli kui ka koduõppe osakonna õppejuhid, toimuvad ühised arutelud, koosolekul saab osaleda nii kohapeal kui ka veebi teel.

1. Õppekava vastavus nõuetele

EraKS sätestab, et kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks on õppekava³ ning erakooli õppekava kinnitab pidaja⁴. Kooli õppekava, mis kehtib nii Tartu kui ka Põlva koolis, on kinnitanud kooli pidaja⁵. Õppekavale on andnud arvamuse kooli nõukogu⁶ ja õppenõukogu⁷, kuid arvamust ei olnud andnud õpilasesindus.

Järelevalveks esitati pidaja kinnitatud kooli õppekava⁸. Õppekava muutmisele olid andnud arvamuse põhikooli koduõppe suuna õppenõukogu⁹, kooli õppenõukogu¹⁰, Tartu kooli õppenõukogu¹¹, kooli nõukogu¹², Tartu kooli õpilasesindus¹³, milles Põlva kooli õpilased ei olnud esindatud. Kooli pidaja otsuses¹⁴ ei olnud kajastatud, mida täpselt õppekavas muudeti, samuti ei olnud muudatused eristatavad õppekavas. Nõukogu protokollile, millega õppekava kehtestati, ei olnud lisatud kehtestatud õppekava, kuigi protokollis oli märges, et õppekava on lisatud protokollile.

Selgitame, et olukord, kus kehtestatava dokumendil ning selle kehtestamise üldkoosoleku protokollil vahel puudub seos ja dokument (õppekava) on tegelikult säilitatud muudetavas vormis, ei taga kindlust, et dokument on terviklik, samuti ei taga see selgust, milline dokument

¹ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 10.10.2022 üldkoosoleku protokoll (numbrita).

² MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 05.–10.11.2021 e- üldkoosoleku protokoll (numbrita).

³ EraKS, § 11 lg 1.

⁴ EraKS, § 11 lg 2 ja lg 3.

⁵ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 05.–10.11.2021 e- üldkoosoleku protokoll (numbrita).

⁶ Nõukogu e-üldkoosoleku 15.–22.09.2022 protokoll; nõukogu e-üldkoosoleku 28.–29.09.2022 protokoll.

⁷ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe suuna õppenõukogu 23.08.2021 koosoleku protokoll nr 5; kooli õppenõukogu 25.08.2021 koosoleku protokoll nr 4; Tartu kooli õppenõukogu 30.08.2021 koosoleku protokoll nr 4.

⁸ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 30.08.2022 üldkoosoleku protokoll (numbrita).

⁹ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

¹⁰ Kooli õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

¹¹ Tartu kooli õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 7.

¹² Kooli nõukogu 29.08.2022 e-koosolekul protokoll (numbrita).

¹³ Õpilasesinduse (Tartu) 30.08.2022 koosoleku protokoll (numbrita).

¹⁴ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 30.08.2022 üldkoosoleku protokoll (numbrita).

kinnitati. Terviklikkuse tagab näiteks digikonteineri allkirjastamine, milles sisaldub kinnitamise dokument koos kinnitatava dokumendiga. Õppekava muutmise seotud menetlusprotsess jääb ebaselgeks, kui ei õppenõukogu ega õpilasesinduse koosolekute protokollide juurde ei ole lisatud ühtki õppekava versiooni, ka ei sisaldu aruteludes ning otsustes õppekava muutmise asjaolud ning muudatuste sisu ja olemus. Õigusselguse tagamiseks peab dokumenti kehtestades lisama kehtestamise dokumendile ka vastava dokumendi (õppekava koos kõigi lisadega), et oleks üheselt arusaadav, milline on dokumendi kehtiv versioon. Oluline on, et dokumendi lisad on selle lahutamatud osad.

Juhtkonna kinnitusel muudeti õppekava üldosa, täpsustati koduõppe erisusi, nt loovtööde juhendamist, karjääriõppe korraldust muudeti, varem oli 0,5 tundi karjääriõpet, kuid see ei õigustanud end, muudatuse kohaselt tehakse koostööd Töötukassaga, kes korraldab kaks korda aastas karjääriteemalisi töötubasid. Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine lisati õppekavasse, nüüd antakse iga õpetaja poolt sõnalist tagasisidet, mida tehakse lausepangast valitu alusel Stuudiumis.

Tartu Luterliku Peetri Kooli õpilasesinduse põhimäärus¹⁵ on kinnitatud direktori käskkirjaga. Õpilasesinduse põhimääruse¹⁶ kohaselt kuuluvad õpilasesindusse 4.–9. klassi õpilased. Põlva õppekohas on õpilasesindus tegutsenud alates 2021/2022. õppeaastast, kuid sinna kuuluvad 1.–5. klassi õpilased. Seega ei ole koolis kinnitatud dokument ja tegelik õpilasesinduse töökorraldus omavahel kooskõlas. Koduõppel viibivaid õpilasi ei ole õpilasesinduse töösse kaasatud ning direktori kinnitusel¹⁷ koduõppe õpilased ei osale igapäevases koolielus.

PRÕK¹⁸ sätestab, et kooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Põhikooli lihtsustatud õppekava (edaspidi *PLRÕK*) on koostatud eraldi dokumendina.

EraKSis¹⁹ ja PRÕKis²⁰ sätestatuga ei olnud järelevalves esimesena esitatud õppekava versioonis kooskõlas kunstiõpetuse, tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse ning matemaatika ainekavad. Kunstiõpetuse²¹, tehnoloogiaõpetuse²² ning käsitöö ja kodunduse²³ ainekavades olid kirjeldamata II kooliastmes 4. ja 5. klassi õpitulemused. Matemaatika²⁴ ainekavas puudusid III kooliastmes 7. ja 8. klassi õpitulemused.

Kunstiõpetuse ja muusika ainekavad olid vormistatud iseseisvatena, kuid kunstiained²⁵ oleks tulnud esitada ühtse valdkonnakavana või põhjendada, miks ainekavad ei ole esitatud riiklikus õppekavas määratud ainevaldkonnana.

Täiendavalt muudeti õppekava järelevalve perioodil. Õppekava kinnitati pidaja²⁶ poolt. Muudetud õppekavale on andnud arvamuse kooli nõukogu²⁷ ja õppenõukogu²⁸ ja arvamust olid

¹⁵ Direktori 14.11.2017 käskkiri nr 207.

¹⁶ Tartu Luterliku Peetri Kooli õpilasesinduse põhimäärus, p 4.2.

¹⁷ Direktori 03.10.2022 selgitus (numbrita).

¹⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 5.

¹⁹ EraKS, § 11 lg 4 p 3.

²⁰ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 7.

²¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 6.

²² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7.

²³ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava lisa 7.

²⁴ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava lisa 3.

²⁵ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 5.

²⁶ Kooli nõukogu 23.11.2022 koosoleku protokoll (numbrita).

²⁷ Nõukogu üldkoosoleku 23.11.2022 protokoll (numbrita).

²⁸ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 23.- 24.11.2022 e-koosoleku protokoll nr 2; kooli õppenõukogu 22.11.2022 koosoleku protokoll nr 2; Tartu kooli õppenõukogu 22.11.2022 koosoleku protokoll nr 2; Karolini Kooli õppenõukogu 28.11.2022 nr 2.

avaldanud Tartu ja Põlva õpilasesindused²⁹. Õppekavas oli parandatud ja täiendatud matemaatika, kunstiõpetuse, käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia ainekavasid.

Soovitame edaspidi õppekavas korrigeerida sotsiaalainete valdkonnakava struktuur, et kõik ainekavad oleks ühesuguse struktuuriga, sest inimeseõpetuses ainekavas on üldised selgitused kooliastme ees, ajaloo ainekavas esitatakse õpitulemused klassiti suurte teemaplokkide kaupa ilma kooliastmete sissejuhatavate selgitusteta. Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse ainekavasse on vajalik lisada näited, mil moel on õpitav kodukohaga seostatud. Ära kuulamise selgitas direktor, et kooli üldtööplaanis on käesoleva õppeaasta üheks eesmärgiks ainekavade ühtlustamine. Kõik ainekavades õpitulemuste jaotamine trimestriteks ning õppekava vormi ühtlustamine. Asjaolu, et kooli uus direktor on asunud õppekava täiendama ning sellega jätkamist on ka kooli arengudokumentides kavandanud, annab kindlust, et koolis astutakse samme tagamaks, et õppekava ja -korraldus oleksid ajakohased.

Täpsustamist vajab põhikooli õppekava üldosa lisade loetelude numeratsioon, sest õppekavas on märgitud lisa nr 14 „Toimetuleku- ja hooldusõppe õppekava üldosa”, kuid dokumendi „Toimetuleku- ja hooldusõppe õppekava üldosa” päises on kirjas „Tartu Luterliku Peetri Kooli põhikooli õppekava lisa nr 15 „Toimetuleku- ja hooldusõppe õppekava üldosa”. Juhime tähelepanu, et kooli õppekava üldosa peab olema ühtne tervik, mistõttu toimetuleku- ja hooldusõppel ei peaks olema eraldi õppekava. Kooli õppekava üldosa peaks sisaldama nii PRÕKist kui PLRÕKist tulenevaid sätteid, kuid selles näidatakse erisused, mis laienevad lihtsustatud õppekava alusel õppivatele õpilastele.

Õppekavas³⁰ reguleeritakse, kuidas kooli õppekavavälise õppimise või tegevust arvestatakse koolis õpetatava osana. Selles on aineti välja toodud kunsti- ja muusikaõpetus või liikumisõpetus, mis sätestab, et kui õpilane osaleb regulaarselt huvikoolide (sh Tartu Peetri huvikooli) või spordiklubide tegevuses mahu, mis ületab õppekavas kehtestatud vastavate õppetundide mahtu, siis on direktoril õigus õpilane lapsevanema ja/või huvikooli või spordiklubi avalduse alusel vastavates õppeainetes õppetööst vabastada. Täpsustamist vajab, kuidas toimub õppekavavälise õppimise hindamine koduõppel olevatel õpilastel, näiteks võõrkeelte õppekavavälise õppimise arvestamine kooli õppekava osana, ning kuidas ja kellel on sellisel juhul õpilase õpitulemuste hindamise pädevus. Selgitame, et vähemalt kaks korda õppeaastas peab õpitulemuste saavutamist hindama kool.

Kooli juhtkond selgitas vestlusel, et koduõppes õppivatel õpilastel arvestatakse keeltekoolis või eraõpetaja juures õppimist õpilase IÕK osana, õpitulemuste hindamisel arvestab kool, lisaks õpimapis olevatele materjalidele, keeltekooli või eraõpetajate hinnanguid õpitulemuste omandamisel. Viidatud isikud ei ole aga kooli õpetajad, mistõttu peab ka kool siiski ise tagama, et vähemalt kaks korda õppeaastas peab õpitulemuste saavutamist hindama kool. Selle põhjus on, et eelduslikult on koolis töötavad kvalifitseeritud ja ainealaseid pädevusi omavad õpetajad kõige pädevamad, et hinnata, kas koduõpe õpilasele sobib ning kas õpilane on võimeline selle käigus õppekavas nõutu omandama.

1.1. Ettepanekud direktorile

- 1.1.1. Vormistada õppekava ühe tervikuna, tuues õppekava ülddossa lihtsustatud õppekava alusel õppivate õpilastele rakenduvad erisused.
- 1.1.2. Sätestada vanema soovil koduõppes õppivate laste toetamise võimalused õppekavas põhjalikumalt, nt juhendatud koduõpe, koduõppe katkestamine juhtudel, kui õpilane vajab kooli poolt tagatud tugiteenuseid.

²⁹ Tartu põhikooli õpilasesinduse 17.11.2022 protokoll (numbrita); Põlva põhikooli õpilasesinduse 18.11.2022 koosoleku protokoll (numbrita).

³⁰ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 30.08.2022 üldkoosoleku protokoll (numbrita) lisa p 5.6.

- 1.1.3. Täpsustada õppekavas õppekavavälise õppe, nt huvikoolide, huviringide ja keeleõppe arvestamine õppekava osana, sh koduõppes õppivatel õpilastel.
- 1.1.4. Kaasata õpilasesinduse tegevusse kooli õpilased, sh koduõppel olevad õpilased, et nad saaks õpilasesinduse kaudu osaleda kooli demokraatlikus juhtimises ning osaleda koolielu küsimuste lahendamisel.
- 1.1.5. Täiendada sotsiaalainete valdkonnakava ja võõrkeelte ainekava vastavalt käesoleva õiendi selgitustele.

2. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse vastavus nõuetele

PGSi³¹ kohaselt kajastab kooli päevakava õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudioses korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust, kooli päevakava kehtestab direktor. Sotsiaalministri määruse³² kohaselt on tunniplaan päevakava osa. Järelevalve algul esitas kool päevakava, mille oli direktor kinnitanud käskkirjaga³³. Tunniplaan käskkirjale lisatud ei olnud. Järelevalvemenetluse ajal esitas kool uue käskkirja³⁴, millega kinnitati päevakava, millele olid lisatud ka kõik tunniplaanid ja mis oli kooskõlas õigusaktides kehtestatuga.

Erakooli nõukogul on õigus kehtestada täiendavaid tingimusi õpilaste vastuvõtmiseks³⁵ ning erakoolist väljaarvamise tingimused kehtestab erakooli nõukogu³⁶.

Kooli vastuvõtu tingimused ja kord oli kinnitatud³⁷ ning eelnevalt kooskõlastatud kooli õppenõukogus³⁸, Tartu kooli õppenõukogus³⁹ ja kooli nõukogus⁴⁰. Kooli vastuvõtu tingimusi ei olnud kehtestanud pädev organ – kooli nõukogu. Dokumentidest nähtus, et nõukogu oli dokumendi kooskõlastanud, kuid kinnitanud oli dokumendi kooli pidaja e-üldkoosolek. Kuna vastuvõtu tingimusi ei olnud kehtestanud kooli nõukogu, olid need kehtetud haldusmenetluse seaduse⁴¹ alusel. Järelevalve ajal kooli nõukogu kinnitas⁴² vastuvõtu tingimused vastavalt kehtestatud nõuetele.

Kooli õppekava kohaselt pakub kool võimalust vanema taotlusel rakendatavaks koduõppeks. Vanema taotlusel koduõppe korraldus peab lähtuma vastavast haridus- ja teadusministri määrusest⁴³, mille kohaselt tuleb õpilasele koduõppe rakendamiseks vanemal esitada kooli direktorile põhjendatud taotlus hiljemalt 20. augustiks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates õppeaasta algusest ning hiljemalt 20. detsembriks, kui koduõpet soovitakse rakendada alates II poolaasta algusest⁴⁴.

I kooliastmes on 77 õpilast, kellest koduõppel on 36, II kooliastmes on 66 õpilast, kellest koduõppel on 47 ja III kooliastmes on 57 õpilast, kellest koduõppel on 57, kokku on 140 õpilast

³¹ PGS, § 25 lg 6.

³² Sotsiaalministri 27.03.2001. a määruse nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 lg 1.

³³ Direktori 30.09.2022 käskkiri nr 60-22.

³⁴ Direktori 26.10.2022 käskkiri nr 73-22.

³⁵ EraKS, § 12 lg 1.

³⁶ EraKS, § 12 lg 2.

³⁷ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli e-üldkoosoleku 28.02.2022 protokoll (numbrita).

³⁸ Kooli õppenõukogu 23.08.2021 koosoleku protokoll nr 5, kooli õppenõukogu 25.08.2021 koosoleku protokoll nr 4.

³⁹ Tartu kooli õppenõukogu 30.08.2021 koosoleku protokoll nr 4.

⁴⁰ Tartu Luterliku Peetri Kooli nõukogu 19.-26.08.2021 e-koosoleku protokoll (numbrita).

⁴¹ HMS, § 63 lg 2 p 3.

⁴² Nõukogu 23.11.2022 koosoleku protokoll (numbrita).

⁴³ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määrus nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 5 lg 2.

koduõppel lapsevanema soovil.

Vanema taotluse alusel teeb koduõppe rakendamise otsuse õppenõukogu⁴⁵. Järelevalves vaadeldud perioodil on koduõppe õppesuuna õppenõukogu teinud otsuse⁴⁶ koduõppe rakendamise kohta 10 õpilastele 2019/2020. õppeaastal ja 28 õpilasele 2021/2022. õppeaastal. Osade 2020/2021. ja mitte ühegi 2022/2023. õppeaastatel kooli vastu võetud uute õpilaste koduõppe rakendamise otsust õppenõukogu teinud ei ole. Vaatamata sellele on õpilased koduõppel. Selgitame, et koduõppele lubamine on õppenõukogu kaalutusotsus, mida tuleb põhjendada ja kajastada õppenõukogu protokollides. Õppenõukogu peab sisuliselt kaaluma, kas koduõpe on õpilase jaoks sobiv õppevorm, kas ta on suuteline koduõppel olles vajalikud õpitulemused saavutama ja kas talle on tagatud vajalik tugi. Õppenõukogu protokollidest nähtub, et seda tehtud ei ole. Vaadeldud protokollides, mis sisaldasid otsuseid õpilase koduõppele lubamise kohta, ei kajastunud, et õppenõukogu oleks arutanud ja kaalunud, mil määral koduõpe toetab õpilase vajadusi. Mitmete õpilaste koduõppele lubamise otsust õppenõukogu aga teinud ei ole.

Ärakuulamisel esitas direktor seisukoha, et 2021. aasta järelevalve käigus selgitati koolile, et õppenõukogul puudub pädevus teha koduõppe lubamise või keelamise otsus õpilase kohta, kes avalduse esitamise ajal on teise kooli õpilane. Kooli koduõppesse astudes toimub koolivahetus ning lapsevanem teeb üheaegselt avalduse kooli sisseastumiseks ja koduõppele jäämiseks. Selgitame, et õpilase kooli vastuvõtmise otsuse teeb direktor ning otsuse rakendada vanema soovil koduõpet teeb õppenõukogu. Kui aga lapsevanem taotleb koduõpet, peab õppenõukogu vastava kaalutusotsuse tegema. Seejuures võib õppenõukogu nii taotluse rahuldada kui ka sellest keelduda. Mõlemal juhul peab otsus olema õpilase huvidest lähtuvalt õiguspäraselt kaalutud.

Kooli dokumentidest ei selgu, et õppenõukogu on teinud otsused kaalutletult, kas koduõpe õpilasele jõukohane on ja on võimaldanud vanema avalduse alusel koduõpet ka näiteks siis, kui tegemist on kooliväliselt nõustamismeeskonnalt soovitud saanud õpilasega ning õpilasele on antud tõhustatud või erituge pakkuvate tugiteenuste tagamise soovitusel. Näiteks ei selgu õppenõukogu otsustest, kuidas tagatakse antud õpilastele vajalikud tugiteenused. Juhtkonna sõnul väga suur osa põhjustest (sotsiaalne ärevus, valikuline autism, depressioon, koolikiusamisest tingitud koolitõrge ja käitumisraskused, tähelepanuhäire, helitundlikkus autismi puhul jms), mille pärast on õppijale tõhustatud või eritugi määratud, kaovad koduõppes, kuna õppija ei pea enam viibima keskkonnas ja olukordades, mis on neid esile kutsunud.

Selgitame, et sellises olukorras on eriti oluline, et õppenõukogu kaaluks põhjalikult ning kõiki asjaolusid arvestades, kas koduõpe on õpilase õiguste tagamiseks parim lahendus. *A priori* ei saa välistada, et ka koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel õpilasele võib koduõpe olla sobiv lahendus, kuid seda ei saa ka automaatselt eeldada. Seadusandja on andnud vastava kaalutusotsuse tegemise õiguse õppenõukogule, mis tähendab ka, et õppenõukogul on kohustus teha kaalutletud otsus, mitte üksnes kinnitada lapsevanema soovi.

Seega ei ole koolis lähtutud koduõppe rakendamisel koduõppe korraldust reguleerivas määruuses sätestatust, kuna koduõppe rakendamise osas puuduvad kaalutusotsused. Õppenõukogu on õpilaste koduõppele lubamise kohta teinud otsuseid lähtudes lapsevanema soovist ning pole sisuliselt kaalunud õpilase huve.

Haridus- ja teadusministri määrus⁴⁷ sätestab, et õpilasraamat on kooli õpilaste arvestuse põhikokument. Õpilasele, kes tuli teisest koolist, avatakse õpilasraamatu lehekülj ja täidetakse

⁴⁵ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määrus nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 5 lg-d 3 ja 4.

⁴⁶ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 23.08.2021 koosoleku protokoll nr 5.

⁴⁷ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lg-d 1 ja 3; § 7 lg 7.

see eelmise kooli õpilasraamatu väljavõtte põhjal. Õpilasraamatusse kantakse õpilase aastahinded või kursusehinded, üleminekueksamite hinded, kooliastmehinded ning õpilasraamatu väljavõtte väljastanud kooli nimi. Õpilasraamatu nõuetekohase täitmise kindlustavad kooli direktor ja õppealajuhataja. PGSi⁴⁸ kohaselt võib põhikooli I ja II kooliastmel õpilase hindamisel kasutada kirjeldavat sõnalist hinnangut, millel puudub numbriline ekvivalent. Kirjeldavate sõnaliste hinnangute kasutamine koolis sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul tuleb jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada viiepallilisse hindeskaalas.

Järelevalves vaadeldud 57st õpilasraamatu sissekandest olid vaid nelja õpilase sissekanded korrektsed. Teiste õpilaste sissekannetes esinesid puudused, nt puudusid varasemate õppeaastate aastahinded. Kooli juhtkonna sõnul täidetakse õpilasraamat teisest koolist saadud õpilasraamatu väljavõtete alusel, kuid paljud koolid ei väljasta korrektselt täidetud dokumente ja äärmiselt raske on saada koolist, kus õpilane varasemalt õppis, õpilasraamatu väljavõtet, kus oleksid kajastatud kõik aastahinded. Täiendavalt selgitati, et 2022/2023. õppeaastal alustanud õpilaste sissekanded on õpilasraamatusse veel tegemata. Avatud on õpilasraamatu lehekülg, kuid andmed on sisse kandmata.

Tähelepanu juhime ka asjaolule, et õpilasraamatust puudusid aastahinded 2021/2022. õppeaastal kolmel klassikursust kordama jäänud õpilasel.

Ära kuulamisel selgitas direktor, et klassikursuse kordamine koduõppes lähtub IÕK olemasolu tõttu põhimõttest, et õppija saab õppeaega juurde, et tagada vastavas klassis ette nähtud õpieesmärkide saavutamine, nende hindamine ja hinnangute koondamine kokkuvõtivateks hinneteks. Lisati, et koduõppes ei ole vajadust panna välja puudulikke aastahindeid selleks, et korrata täies mahus õppeaastat nagu koolikeskkonnas õppides. Direktori sõnul ei ole EHISesse õpilase kohta andmeid tehes teist võimalust kui märkida õpilane, kelle õppeajas on IÕKga tehtud kohandusi, klassikursuse kordajana.

Kooli õppekavas⁴⁹ on sätestatud õpilaste hindamise põhimõtted ja need peavad olema kättesaadavad lapsevanemale, eestkostjale või hooldajale, õpilasele ja õpetajale ning tuleb avalikustada kooli kodulehel. Õpetajad peavad tutvustama õpilastele iga trimestri alguses hindamise põhimõtteid ning tegema selle kohta vastava kande e-päevikusse. Iga trimestri esimeses tunnis peab õpetaja teavitama õpilasi sellest, millised on eesoleva trimestri peamised õppeteemad, õpieesmärgid ja oodatavad õpiväljundid, lisades need e-päevikusse. Õppekava⁵⁰ sätestab täiendavalt, et koduõppe suunal tutvustab hindamispõhimõtteid koordinaator ning need fikseeritakse koduõppija IÕKs. Kokkuvõtavad hinded mõlema poolaasta lõpus ning aastahinded tuleb kanda klassipäevikusse. Vanema taotlusel koduõppel õppivale õpilasele peab koduõpet läbiviiv isik koostama koostöös kooliga kooli õppekavast lähtudes IÕK⁵¹. IÕKs tuleb määrata kindlaks õpetajad, kes kooli poolt kontrollivad õpitulemuste omandamist⁵² ja määrata koduõppel õppiva õpilase hindamise korraldus. Koduõppe õppesuunal kasutatakse hindamist viiepallisüsteemis kõikides kooliastmetes. Õppekava⁵³ kohaselt kujunevad koduõppes olevate õpilaste aastahinded mõlema poolaasta hinnetest.

Järelevalves selgus, et koduõppe õpilastele olid vanema ja kooli koostöös koostatud IÕK-d, milles on üldosa, kus on välja toodud õpilaste andmed, IÕK koostamise ja täitmisega seotud isikud (valdavalt oli selleks vanem), hindamise põhimõtted, õppetegevused ja -vahendid ning

⁴⁸ PGS, § 29 lg 3.

⁴⁹ Õppekava üldosa p 7.2.

⁵⁰ Õppekava üldosa p 7.2.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimised ja kord“ § 6 lg 2; haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 3.

⁵² Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 6 lg 2.

⁵³ Õppekava üldosa p 7.2.

vajadusel erisused riiklikust õppekavast. IÕK-d koostatakse koduõppe koordinaatori ja vanema koostöös. Lisaks üldosale on koostatud õpilastele töökavad poolaastate kaupa, milles on toodud välja kooliastmes saavutatavad üldpädevused ning õppeainete töökavad, kus omakorda on välja toodud õppeainete õpieesmärgid, õppetegevused ning õppeainete töökavad, kus omakorda on välja toodud õppeaine õpieesmärgid, õppetegevused ja õpimapp ning kommentaarid ja hinnang.

Koolis tegelevad koduõppe korraldamise ja läbiviimisega viis koduõppe koordinaatorit. Direktori sõnul on III kooliastmes koordinaatoreid kaks, kuid EHISesse on kantud III kooliastmes ainult ühe klassiõpetaja andmed. Ärakuulamisel kinnitas direktor, et ka II kooliastme klassiõpetaja on märgitud III kooliastme õpilaste IÕKdes koolipoolseks hindajaks. Järelevalve ajal tehti EHISe kandes muudatus ja varem II kooliastme õpetaja muudeti III kooliastme õpetajaks ning esitati õpilaste IÕKd, kus õpetaja oli märgitud koolipoolseks hindajaks. III kooliastmes näevad õigusaktid ette mitmete erinevate õppeainete omandamist. Kool on aga määranud iga õpilase puhul kõiki neid aineid hindama vaid ühe isiku. Järelevalves ei leidnud kinnitust, et õpetajad omavad sisulist ainealast pädevust kõigi riiklikus õppekavas ettenähtud III kooliastme õpitulemuste hindamiseks. Kool esitas tõendi, et 25 III kooliastme koduõppe õpilast hindab klassiõpetaja ettevalmistusega õpetaja ja 32 III kooliastme koduõppe õpilast hindab kvalifikatsiooninõuetele mittevastav õpetaja.. Soovitame koolil kaaluda, et õpetajate vahel oleks valdkonnapõhine tööjaotus, et tagada õppekavas ettenähtud õpitulemuste omandamine.

III kooliastme koduõppe koordinaatori selgitustel kohtub ta koduõppe õpilastega kaks korda õppeaastas: detsembris või jaanuaris ning juunis või augustis. Kooli juhtkond selgitas, et õpilaste hindamise eest vastutab vanem. Koduõppe koordinaator vaatab enne arenguveestlust üle õpilase õpimapi ning annab oma tagasiside õppetulemustele juba arenguveestlusel. Seejärel toimub tunni kuni poolteisetunnine arenguveestlus lapsevanema ja õpilasega ning hindamine, mis põhineb lapsevanema arvamusel ja õpimapi analüüsil. Koolis ei rakendata süsteemselt vastava ainealase pädevusega õpetaja poolt väljatöötatud meetodeid iseseisval koduõppel oleva õpilase õppetulemuste kontrollimiseks ja õpitulemuste hindamiseks sõltumatult lapsevanema poolt antud hindamisest.

Juhime tähelepanu, et koduõpet läbiviiv isik võib viibida õpilase õpitulemuste hindamise juures⁵⁴, kuid õpilase teadmisi ja oskusi peab hindama kooli õpetaja, kes omab vastavat kvalifikatsiooni, hindamine ei saa põhineda üksnes koduõpet läbiviiva isiku arvamusel ja õpimapi analüüsil. Selle nõude eesmärk on muuhulgas tagada, et kool kaaluks vähemalt kaks korda õppeaastas enda poolt kogutud sõltumatute andmete ja tõendusmaterjali alusel, kas õpilase huvidest lähtuvalt saab koduõppe rakendamist jätkata või vajab õpilane lisatuge, mida tuleks pakkuda näiteks koolis kohapeal. Seejuures saab lapsevanema poolt koduõppele antud hinnang olla üks kaalumise aluseks võetavatest asjaoludest, kuid kool peab ise sõltumatult otsuse tegemiseks vajalikud muud andmed koguma. III kooliastmes riikliku õppekavaga ettenähtud ained on nõnda mitmekesised ja materjal mahukas, et järelevalves ei leidnud kinnitust, et kooli poolt läbiviidava 1,5-tunnise arenguveestluse vältel oleks võimalik kõigi ainete omandamist kontrollida. Õpilase poolt kodus ettevalmistatud materjalid saavad samuti olla üheks mitmest hindamise alusest, kuid kool peab veenduma õpilase enda oskustes ja teadmistes. Tuginedes vaid õpimapile ning selle alusel peetud arenguveestlusele ei ole koolil võimalik üheselt veenduda, kes on mapis oleva töö autor, millist abi kasutades see on tehtud jms.

Seega pole kool korraldanud koduõppe õpilaste õpitulemuste hindamist viisil, et oleks selge, kuivõrd on koduõppe õpilased saavutanud nõutavad õpitulemused. Ärakuulamisel selgitas kool, et vastava kooliastme koordinaatoril on hea ülevaade õpilaste õpitulemustest ja õppekava täitmisest, sest igal koduõppijal on individuaalne õppekava, mida päriselt rakendatakse, ning õpimapp, kuhu vanem koondab kõik tõendid koduõppija õpitulemuste saavutamisest õppeainete

⁵⁴ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 7 lg 3.

kaupa. Hindamine ei põhine kooli selgitusel üksnes koduõpet läbiviiva isiku arvamusel, vaid lisaks õpimapi analüüsil, kus sooritatud tegevusi võrreldakse õppekavas nõutud õpieesmärkidega, lapsevanema ja koduõppijaga viiakse läbi arenguvestlus.

2022/2023. õppeaasta III kooliastmes koduõppe õpilastele kohapealse järelevalve ajaks klassipäevikuid ei olnud veel loodud, küll oli aga kantud E-päevikusse õpilaste nimekiri. Koolis olid 2022/2023. õppeaastaks klassipäevikud õppeaineti avatud 1.–5. klassini.

Järelevalves vaadeldud klassipäevikutes oli tundide sissekannetes esitatud informatsioon trimestri jooksul peamistest läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitamised.

Koordinaatorid selgitasid, et hindamisperiood saabub poolaasta lõpus ning selleks ajaks avatakse hinnatavates ainetes päevikud.

Järelevalves vaadeldi seitsme III kooliastme koduõppe õpilase IÕK-d. Vestlusel osalenud lastevanemate kinnitusel on õppijale ja tema vanemale IÕK-d tutvustatud ja vanemad on osalenud IÕK koostamise protsessis.

Järelevalves 2021/2022. õppeaasta klassipäevikute vaatlusel selgus, et kõikidel õpilastel ei ole mõlemas poolaastas klassipäevikusse hindeid kantud. 8. klassi eesti keele päevikus on I poolaasta hinded kõikidel õpilastel, kuid II poolaastal puuduvad hinded neljal õpilasel. Aastahinded on välja panemata kahele õpilasele. Kahele õpilasele on aastahinded välja pandud esimese poolaasta hinde alusel. Ära kuulamisest selgitas kool, et paljud III kooliastme koduõppijad õpivad tsükliõppe alusel, mistõttu omandatakse osades ainetes õpitulemused ainult I poolaastal ja osades ainult II poolaastal.

Kool võib teha muudatusi või kohandusi õpilase õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas⁵⁵. Järelevalves selgus, et koolis on viidud õpilasi järgmisse klassi üle ka õppeaasta keskel. Näiteks koduõppe õppesuuna õppenõukogu protokollis⁵⁶ kajastub, et poolaasta keskel on viidud üle kolm õpilast. Protokollis on kirjas, et klass sai ühel õpilasel lõpetatud üksnes tänu vanema koondatud õpimapi, mille abil oli võimalik anda hinnang õpilase teadmiste ja oskuste. Seega ei kontrollinud kool ise õpilase ainealaseid õpitulemusi ja õpilase hinne on kujunenud vaid lapsevanema poolt esitatud õpimapi ja hinnangu alusel. Ära kuulamisest selgitas kool, et nimetatud õpilane olid eelmises koolis osaliselt hinnatud. Lisati ka, et oli võimalik kirjeldada õpilase taset vastavalt ettenähtud õpieesmärkidele, kuid sellisel viisil koduõpet jätkata kool ei võimaldanud, sest puudus kindlus, et see võimaldab õpilasel põhikooli lõpetamiseks vajalikke õpieesmärke täita. Selgitame, et kool vastutab ka koduõppe olevate õpilaste õppekava omandamise eest ning ei saa tugineda õpilase hindamisel ning järgmisesse klassi üleviimisel vaid lapsevanema ütlustele. Ära kuulamisest selgitas kooli esindaja, et hindamine ei tugine koduõpet läbiviiva isiku arvamusel, vaid õpimapi analüüsil - sooritatud tegevusi võrreldakse õppekavas nõutud õpieesmärkidega, lapsevanema ja koduõppijaga viiakse läbi põhjalik arenguvestlus. Kool ei esitanud aga tõendeid, et toimunud oleks õpilase teadmiste ja oskuste objektiivne hindamine ainepõhiselt vastava aine õpetaja poolt.

Vaadeldud koduõppe õppesuuna õppenõukogu protokollides kajastusid andmed õppeaasta keskel õpilaste järgmisse klassi üleviimisel, nt 17.02.2020 protokollis⁵⁷ oli otsus nelja õpilase osas; 09.10.2020 protokollis⁵⁸ ühe õpilase osas; 29.01.2021 protokollis⁵⁹ kuue õpilase osas;

⁵⁵ PGS, § 18 lg 1.

⁵⁶ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 02.02.2022 koosoleku protokoll nr 2.

⁵⁷ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 12.02.2020 koosoleku protokoll nr 1.

⁵⁸ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 09.10.2020 koosoleku protokoll nr 1.

⁵⁹ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 29.01.2021 koosoleku protokoll nr 2.

01.04.2021 protokollis⁶⁰ ühe õpilase osas ja 08.02.2022 protokollis⁶¹ kolme õpilase osas.

Koduõppe koordinaatorite sõnul on tegemist tsükliõppega, kus õpilane omandab õpitulemused lühema või pikema perioodi jooksul. Seda, et üldse ja kuidas koolis tsükliõpe toimib, õppekavas kirjeldatud ei ole ning tekitab selle rakendamise osas segadust. Näiteks oli õppenõukogu otsusega⁶² 9. klassi üle viidud õppeaasta keskel kaks õpilast. Õppeaasta lõpus lõpetas 9. klassi neist üks, kuid teise õpilase osas on tehtud otsus klassi kordamiseks.

Ära kuulamisel selgitas kool, et igal koduõppijal on oma personaalne õpitee, mida kajastatakse koduõppija IÕKs. Eespool viidatud klassikursuse kordama jätmise ning õppeaasta keskel järgmisesse klassi üleviimise otsused on kooli hinnangul vajalikud õpilase individuaalse õpitee kujundamiseks. Põhjendused tsükliõppe tõhususe, klassi lõpetamise või kordamise osas tehakse igast õppijast lähtuvalt ning on dokumenteeritud IAJKdes.

Kaardil on kuu täpsusega märgitud arenguveestluse toimumise aeg.

Selgitame, et koolil on lubatud teha õpilase individuaalsetest vajadustest lähtuvaid otsuseid, kuid need otsused peavad olema kaalutletud, põhjendatud ning dokumenteeritud. See on vajalik, tagamaks kindlus, et otsused on õiguspärased ning hiljem vajadusel taasesitatavad, et õpilase õpitee saaks korrektselt jäädvustatud.

Õppekavas⁶³ on sätestatud, et põhikoolis õpetatakse A-võõrkeelena saksa keelt alates 2. klassist. 1. klassis toimub saksa keele õpe ringitunnina (varajane keeleõpe). B-võõrkeelena õpetatakse inglise keelt alates 4. klassist. Kooli õppekavas on tunnijaotusplaanis⁶⁴ märgitud samuti, et A-võõrkeeleks on saksa keel ja B-võõrkeeleks inglise keel.

Järelevalves vaadeldud dokumentidest selgus, et III kooliastmes koduõppes saksa keelt A-võõrkeelena ei õpetata. Klassipäevikutes ja EHISe sissekannete kohaselt õpivad koduõppes olevad õpilased enamasti A-võõrkeelena inglise keelt ja B-võõrkeelena erinevaid keeli, nt vene, soome, hispaania, jaapani, prantsuse. EHISe andmetel õpivad koduõppel olevad õpilased hispaania, jaapani, norra, prantsuse ja soome keelt.

Märgime, et koduõppes võib õppida saksa ja inglise keelest erinevaid võõrkeeli. Sellisel juhul tuleb märkida IÕKs ära võõrkeele õppekorraldus, taotletavad õpiväljundid ja hindamise korraldus⁶⁵.

Kool korraldab lisaks vanema poolt korraldatud koduõppele ka juhendatud koduõpet, mille eest maksavad pered kolmandale juriidilisele isikule, osahingule ja mis on mõeldud vanematele, kellel puuduvad varasemad kogemused ja/või igapäevane ajaressurss, et kavandada õppetegevusi riiklikult nõutud eesmärkide saavutamiseks. Selle raames saavad õpilased osaleda kaks korda nädalas Zoom ja Google Meet keskkonna kaudu õpetaja poolt juhendatud õppes.

Kool kinnitas ära kuulamisel, et tundide ajad ja veebilingid saadetakse lapsevanematele ja koduõppijatele korduvalt enne õppetöö algust. Soovitame kooli kodulehel juhendatud koduõppe plaan avalikustada.

Järelevalves oli vaatluse all ka õppenõukogu tegevus. PGSi⁶⁶ kohaselt on õppenõukogu liikmeteks kooli direktor, õppealajuhataja, õpetajad, tugispetsialistid ja teised direktori nimetatud isikud. Haridus- ja teadusministri määruses⁶⁷ on direktorile antud volitus õppenõukogu vastavate alarühmade koosseisu ja õppenõukogu alarühmade kokkukutsumise korra kinnitamiseks

⁶⁰ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 31.03.2021 koosoleku protokoll nr 3.

⁶¹ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 08.02.2022 koosoleku protokoll nr 2.

⁶² Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 29.01.2021 koosoleku protokoll nr 2.

⁶³ Õppekava üldosa p 5.2.

⁶⁴ Õppekava üldosa p 5.3.

⁶⁵ Õppekava üldosa p 5.2.

⁶⁶ PGS, § 72 lg 2.

⁶⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 2.

(käskkirjaga). Direktor oli kehtestanud käskkirjaga⁶⁸ 2022/2023. õppeaastaks uue õppenõukogude koosseisu ja moodustatud neli õppenõukogu. Kõik õppenõukogud olid sätestatud eraldiseisvate õppenõukogudena, kuid õigusaktidest tulenevalt saab koolil olla vaid üks õppenõukogu, mis võib korraldada õppenõukogu koosolekuid alarühmades⁶⁹. Järelevalve ajal tunnistas direktor käskkirja⁷⁰ kehtetuks ja kehtestas õppenõukogu alarühmad⁷¹ ja õppenõukogu alarühmade kokkukutsumise korra⁷².

Õppenõukogu koosoleku protokollile on seatud määrusega nõuded⁷³. Kooli õppenõukogu 2020/2021., 2021/2022. ja 2022/2023. õppeaasta protokollides puudusid sõnavõtjate nimed, sõnavõttude lühike sisu, vastuvõetud otsuste tegemise faktilised ja õiguslikud alused, otsuste tähtsajad ja vastutajad. Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu koosoleku protokollis⁷⁴ on kajastatud küll sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu, kuid otsuse langetamisel ei kajastatud protokollis õpilase ega lapsevanema kaasamist otsuse tegemisel, st ei kajastunud haldusaktile kohaselt ära kuulamist haldusmenetluse seaduses⁷⁵ (edaspidi *HMS*) sätestatud korras.

Ära kuulamisel kool selgitas, et õpilased ja vanemad on otsuse tegemisse kaasatud ning otsuste põhjused ja tagamaad on kirjeldatud koduõppija isiklikes dokumentides.

Nimetatud protokollis oli märgitud, et õppenõukogu tegi otsuse ühe 7. ja ühe 9. klassi õpilase koduõppe katkestamise osas seisuga 11.02.2022. Samas protokollis kajastus, et õppenõukogu tegi direktorile ettepaneku arvata õpilased samal kuupäeval välja kooli õpilaste nimekirjast. Ettepaneku aluseks võeti kooli põhikirja punkt⁷⁶, milles on sätestatud, et õpilane arvatakse koolist välja direktori otsusel, kui lapsevanem või seaduslik esindaja on loobunud koostööst kooliga või kooli poolt volitatud isikutega ega täida hariduslepinguga võetud kohustusi ning väljaarvamise otsuse langetamisele eelnevalt konsulteerib direktor klassijuhataja või koduõppe koordinaatoriga. Otsuse tegemise õiguslikuks aluseks on märgitud õppenõukogu ülesandeid reguleeriv määrus⁷⁷.

Kooli poolt esitatud dokumentidest ei nähtunud, et kool oleks astunud samme õpilase toetamiseks, näiteks võimaldanud õpilasel asuda statsionaarses vormis koolis õppima. Selgitame, et kool ei vabane õpilasele vanema soovil koduõpet rakendades kohustusest tagada talle võimalus omandada õppekavas ettenähtu. Kui selgub, et õpilane pole võimeline koduõppes hakkama saama, peab kool kaaluma koduõppe katkestamist ning õpilasele koolis kohapeal vajaliku toe tagama. Seega ei ole koolis rakendatud haridus- ja teadusministri määrmises sätestatud⁷⁸, mille kohaselt on koolil õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõppe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata ja võimaldada alustada õpinguid statsionaarses õppes koolis kohapeal.

Ära kuulamisel selgitas kool, et hariduslepingu sõlmimisel on lapsevanem teadlik, et koduõppe mittedobivusel on koolil õigus koduõppe katkestada ja sama kooli statsionaarses õppes saab jätkata, kui seal leidub sobivas klassis vabu kohti. Koduõppe õpilased ei soovi direktori kinnitusel jätkata õpinguid kooli statsionaarses õppes, sest nad elavad teistes omavalitsustes ning on valinud kooli koduõppeosakonna ainult koduõppe pärast.

⁶⁸ Direktori 10.10.2022 käskkirja nr 66-22.

⁶⁹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 2.

⁷⁰ Direktori 10.10.2022 käskkirja nr 66-22.

⁷¹ Direktori 07.11.2022 käskkirja nr 83-22.

⁷² Direktori 16.12.2022 käskkirja nr 89-22.

⁷³ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8, § 6 lg-d 1, 2.

⁷⁴ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 08.02.2022 koosoleku protokoll (numbrita)

⁷⁵ HMS, § 40 lg-d 1 ja 2.

⁷⁶ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 10.10..2022 üldkoosoleku protokoll „Tartu Luterliku Peetri Kooli põhikirja“ p 6.7.1.ap c.

⁷⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 3 p 1.

⁷⁸ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ §-d 7, 8.

Kui koduõppe katkestamise põhjuseks on asjaolu, et vanem on lakanud koostööst kooliga, ei ole ka koolil võimalust pakkuda tuge koduõppe korraldamiseks viisil, mis võimaldaks IÕKga määratletud õpitulemused saavutada. Direktori sõnul pakutakse õpilasele, kellele iseseisev koduõpe ei ole andnud tulemusi võimalust osaleda juhendatud koduõppes. Juhendatud koduõpe ei ole aga läbi viidud kooli, vaid kolmanda juriidilise isiku poolt, kellel ei ole tegevusluba õppe läbiviimiseks põhikooli III kooliastmes, seega ei saa seda lugeda haridus- ja teadusministri määruses sätestatud⁷⁹ nõude täitmiseks, mille kohaselt on koolil õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata ja võimaldada alustada õpinguid statsionaarses õppes koolis kohapeal.

Koolis ei olnud järelevalve ajal ei õppemateriaalset baasi ega kvalifitseeritud tööjõudu, et tagada eeltoodud haridus- ja teadusministri määruses sätestatud nõude rakendamine, mille kohaselt on koolil õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata ja võimaldada alustada õpinguid statsionaarses õppes koolis kohapeal. Viidatud kooli õigus saab tähendada koostoimes PGSiga⁸⁰ ka kohustust, sest kool peab tagama õpilasele võimaluse omandada ettenähtud õpitulemused. Seejuures leidis ka kinnitust, et kool ei kontrolli õpitulemuste tegelikku saavutamist, vaid tugineb lapsevanema hinnangule ja õpimapi analüüsile. See näitab, et kool väldib teadlikult õpilaste õiguste tagamise arvelt võimalust, et võiks tekkida olukord, kus õpilase õiguste tagamiseks tuleks katkestada koduõpe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata.

Ärakuulamisel ei nõustunud kool väitega, sest koolil (MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool) on olemas nii ruumid ja õpetajad Tartus kui Põlvas, kuna ollakse üks kool, on õpetajad vajadusel valmis nii Tartus kui ka Põlvas lapsi õpetama. Lisaks selgitas kool, et kool ei väldi võimalust, et võib tekkida olukord, kus õpilase õiguste tagamiseks tuleb katkestada koduõpe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata - kool kinnitas, et katkestab vajadusel koduõppe. Kooli kinnitusel on lapsevanem juba hariduslepingu sõlmimisel teadlik, et koduõppe mittesobivusel on koolil õigus koduõppe katkestada ja sama kooli statsionaarses õppes saab jätkata, kui seal leidub sobivas klassis vabu kohti. Kõik, kes seda on soovinud, on seda direktori kinnitusel saanud. Koolis ei õpi III kooliastmes statsionaarses õppes mitte ükski õpilane ja direktor selgitas, et 99,99% juhtudest ei soovi vanem oma õppija jätkamist kooli statsionaarses õppes ning teeb avalduse lahkumiseks, et jätkata õpinguid mõnes muus koolis. Direktor selgitas, et vajadusel saab kool õppemateriaalse baasi tagada viisil, et asub tegutsema kahes vahetuses. Kool lisas, et vastava kooliastme koordinaatoril on hea ülevaade õpilaste õpitulemustest ja õppekava täitmisest, sest igal koduõppijal on individuaalne õppekava, mida ka päriselt rakendatakse.

2.1. Ettekirjutused pidajale

- 2.1.1. Tagada õppenõukogu ülesande, otsustada õpilasele koduõppe rakendamine, täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 5 lõikest 4. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.04.2023.
- 2.1.2. Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktidega 6 ja 7, esitades protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühikese sisu ning otsuste faktilised ja õiguslikud alused ning otsuste kaalutlused. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.
- 2.1.3. Tagada vanema taotlusel koduõppel õppiva õpilase hindamine ja õpitulemuste saavutatuse kontrollimine, lähtudes haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 7 lõikest 2 ning viia selle hindamise alusel läbi analüüs, milliste õpilaste osas on koolil vaja kaaluda koduõppe katkestamist haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe

⁷⁹ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ §-d 7, 8.

⁸⁰ PGS, § 37 lg 1.

tingimused ja kord“ § 8 alusel. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.06.2023.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamine koolis

PGSi⁸¹ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist. Sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks selgitatakse välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Nimetatud eesmärgist lähtuvalt analüüsitakse kooli sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust.⁸²

Järelevalves esitas kool direktori käskkirjaga kehtestatud Tartu Luterliku Peetri Kooli sisehindamise korra⁸³, millele oli arvamuse andnud kooli nõukogu⁸⁴. Vastavalt korras kehtestatud peab sisehindamist korraldama direktor ja sisehindamise protsessi kaasatakse kooli töötajad, õpilased ning vanemad, sisehindamist selle erinevates vormides tuleb viia läbi kogu õppeaasta vältel ning sisehindamiseks kogutud andmed säilitatakse iga õppeaasta kohta eraldi.⁸⁵

Koolis on koostatud arengukava eesmärkide täitmisest⁸⁶ sisehindamise kokkuvõtte perioodi 01.09.2019–31.08.2022 kohta. Sisehindamise aruanne on direktoril kinnitatud⁸⁷. Direktor esitas ka töömaterjalid, kus on erinevaid tulemusnäitajaid analüüsitud.

Sisehindamise aruanne on kirjeldav, ei sisalda õppe- ja kasvatustegevuse ega ka juhtimise tulemusnäitajaid, analüüse, seal ei ole hinnatud nende tulemuslikkust, samuti ei ole aruandes välja toodud kooli tugevusi ja parendusvaldkondi. Sisehindamise aruandes ei ole Põlva kooli III kooliastme õpilaste, kes kõik õpivad vanema soovil koduõppes, õppe- ja kasvatustöö korraldamise, õppe- ja kasvatustöö tulemuslikkuse ega ka rahuloluküsitluste näitajaid käsitletud, kuigi kooli on lõpetanud 2019/2020. õppeaastal neli õpilast, 2020/2021. õppeaastal 10 õpilast ja 2021/2022. õppeaastal 18 õpilast. Kool ei olnud teinud haridusvalikute analüüsi ning sisehindamise aruandes puudus informatsioon, kas kool pikas perspektiivis tagab õpilastele konkurentsivõime ja tugevad üldoskused edasiõppimiseks gümnaasiumis või kutseõppes.

Direktori sõnul hakati kooli sisehindamise aruannet koostama veebruaris, selleks koguti erinevaid andmeid, nt tasemetööde tulemused, lõpueksamite ja rahuloluküsitluste tulemused, korraldatud õppekäikude arv, osalemine aineolümpiaadidel. Võeti kokku kolme eelneva õppeaasta tulemused ja tehti sellest analüüs eesmärgiga jälgida trende, lisaks hakati läbi viima tunnivaatlusi. Koduõppel olevad õpilased ei ole osalenud III kooliastmes tasemetöodes ning seetõttu puuduvad koolil andmed selles osas.

Kuigi sisehindamise aruandes ei ole toodud välja kooli tugevusi ega ka parendusvaldkondi, siis direktori sõnul on võetud sisehindamise tulemused aluseks õppekava üldosa muutmisel, näiteks täiendati õppekavas õpilase hindamist kommentaari lisamise nõudega, samuti muudeti käitumise ja hoolsuse tagasisidestamist, ka muutus karjääriõppe korraldus 9. klassis. Varasemalt oli karjääriõpet 0,5 tundi nädalas, kuid see ei õigustanud end ja koostöös Töötukassaga tehakse sellest õppeaastast kaks korda aastas karjääriteemalisi töötubasid. Direktor kinnitas, et selle aasta teema on töö ainekavadega (jaotatakse õpitulemused trimestritesse, et lihtsustada õppetöö kavandamist).

Sisehindamise aruande koostamise ajakava määrab direktor käskkirjaga, millega ta kinnitab ka

⁸¹ PGS, § 78 lg 1.

⁸² PGS, § 78 lg 1.

⁸³ Direktori 09.09.2018 käskkiri nr 234-18.

⁸⁴ Tartu Luterliku Peetri Kooli nõukogu 29.08.2018 e-protokoll (numbrita).

⁸⁵ Tartu Luterliku Peetri Kooli sisehindamise kord, p 1.3.

⁸⁶ Direktori 03.10.2022 käskkirjaga nr 63-22 kinnitatud sisehindamise aruanne Tartu Luterliku Peetri Kooli arengukava perioodil 01.09.2019–31.08.2022 eesmärkide täitmisest.

⁸⁷ Direktori 03.10.2022 käskkirjaga nr 63-22 kinnitatud sisehindamise aruanne Tartu Luterliku Peetri Kooli arengukava perioodil 01.09.2019–31.08.2022 eesmärkide täitmisest.

sisehindamise aruande vormi, sisehindamise aruande esitamise kuupäeva, määrab sisehindamist teostavad isikud ja nende vastutuse, kaasates vajadusel huvigruppe ja eksperte⁸⁸. Sisehindamisel lähtutakse tegevusnäitajatest, mis on valdkonniti sõnastatud kooli arengukava tegevuskavas⁸⁹.

Järelevalves esitatud sisehindamise aruanne ei ole koostatud kehtivat korda järgides, selles ei ole arvandmeid, tulemusnäitajaid ega ole analüüsitud tulemusi, samuti puuduvad tulemuste kohta järeldused. Järelevalves näidati töödokumenti, kuhu oli kogutud statistilisi andmeid, kus olid nii eksamite, tasemetööde kui ka rahuloluküsitluste tulemused, kuid mida sisehindamise aruandes ei olnud kasutatud.

Direktori sõnul koostati sisehindamise aruanne kooskõlas arengukavaga, mis oma olemuselt on aga kirjeldav dokument.

Kooli arengukava⁹⁰ on koostatud perioodiks 2019–2022. Arengukava kinnitamist tõendaval dokumendil on kirjas „Tartu Luterliku Peetri Kooli arengukava 2019–2021“, kehtivus alates 01.09.2019. Protokollile lisatud on lisatud Tartu Luterliku Peetri Kooli arengukava perioodil 2019–2022. Direktori sõnul on kinnitaval dokumendil ekslikult kirjutatud 2019–2021, sest arengukava kehtib kuni 31.12.2022. Direktori sõnul on uut arengukava koostama asutud, toimuvad erinevad arutelud ja andmete analüüsimine ning aasta lõpuks on planeeritud arengukava kinnitamine.

Kooli õppenõukogul on mitmeid ülesandeid seoses õppe ja kasvatuse analüüsimise ning hindamisega⁹¹. Õppenõukogu peab õppeaasta lõpul arutama läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja tegema juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks⁹².

Õppenõukogu protokollidest ei nähtu, et õppenõukogu oleks seda ülesannet täitnud. Eelmisel õppeaastal toimunud järelevalves tehti sellekohane ettepanek, kuid ka 2021/2022. õppeaasta õppenõukogu protokollides ei kajastu, et õppenõukogu oleks õppeaasta lõpul arutanud läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja teinud juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.

Juhtkonna sõnul arutatakse õppe- ja kasvatustegevuse tulemused läbi õppenõukogus, kuid koduõppe õppenõukogus ei aruta eriti, sest kõik on varem töökoosolekutel läbi räägitud ja õppenõukogus ainult fikseeritakse otsused.

Kooli õppenõukogu ülesanne on kinnitada enne õppeaasta algust õppeaasta üldtööplaan⁹³. Nõuded üldtööplaani⁹⁴ on esitatud määruuses, selle kohaselt on üldtööplaan koolidokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõtetest.

2022/2023. õppeaasta üldtööplaani⁹⁵ on õppenõukogu kinnitanud augustis. Õppenõukogu protokollist⁹⁶ ilmnes, et 2022/2023. õppeaasta üldtööplaani on arutatud seminaridel, mis toimusid 24. augustil Tartus ja 26. augustil Põlvas, kuid protokollis ei kajastu, mida on arutatud ja kellega on arutatud, milliseid ettepanekuid üldtööplaani tehti. Direktor näitas järelevalves dokumendi projekti, mis sisaldas täiendusi ja ettepanekuid.

⁸⁸ Tartu Luterliku Peetri Kooli sisehindamise kord, p 2.3.

⁸⁹ Tartu Luterliku Peetri Kooli sisehindamise kord, p 2.5.

⁹⁰ MTÜ Tartu Luterliku Peetri Kooli 26.03.2019 üldkoosoleku protokoll (numbrita).

⁹¹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2.

⁹² Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 6.

⁹³ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 2.

⁹⁴ Haridus- ja teadusministeeriumi 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastest kohustuslikest dokumentidest esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 4.

⁹⁵ Kooli õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

⁹⁶ Kooli õppenõukogu 30.08.2022 koosoleku protokoll nr 5.

Üldtööplaan on õigusaktis ettenähtud korras kinnitatud ja vastab õigusaktis sätestatud nõuetele.

Ettepanekud direktorile

- 3.1.1. Sisehindamisel analüüsida õppe- ja kasvatustegevuse tulemuslikkust andmetele tuginedes, näiteks hinnete, arenguvestluste tulemuste, tasemetööde tulemuste jm kaudu, ning kavandada vastavalt tulemustele parendustegevused õpilaste arengu toetamiseks.
- 3.1.2. Planeerida kooli sisehindamise korras süsteem õppekava täitmise seireks ja hindamiseks; milliseid ja kui tihti andmeid kogutakse; milliseid konkreetseid meetodeid hindamiseks kasutatakse; kuidas on kaasatud hindamisse ja andmete kogumisse õpetajad, õpilased, lapsevanemad; mil viisil ja milliste meetoditega hinnatakse õpetajate tööd õppekava täitmisel; kes ja kuidas jälgib ja analüüsib, et õpilastele on tagatud õppekavas nõutud õppeainete õpetamine ettenähtud mahus; kuidas seire ja hindamise tulemused dokumenteeritakse.
- 3.1.3. Kajastada protokollides dokumentide projektidega tehtav eeltöö ning loetleda ettevalmistusetapis tehtud olulisemad täiendused ja ettepanekud, et anda ülevaade vastuvõetava dokumendi valmimisest.

3.2. Ettekirjutus pidajale

Tagada kooli õppenõukogu ülesande, õppeaasta lõpul arutada läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks, täitmine, lähtudes haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 punktist 6. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

4. Õpilaste arengu toetamine ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad

Seadus⁹⁷ sätestab, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning et tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse talle võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös⁹⁸.

Kooli õppekavas on sätestatud⁹⁹, et õppe toetamine koolis lähtub kaasava hariduse põhimõttest, mille kohaselt kaasatakse tavaklassi õpilasi, kes tulenevalt ajutistest või spetsiifilistest õpiraskustest vajavad täiendavaid tugimeetmeid ja tugispetsialistide teenuseid. Kooli õppekava ei sisalda täpsemat kaasava hariduse põhimõtete kirjeldust.

Kooli õppekavas on sätestatud, et õppe korraldamisel lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest ning tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöös¹⁰⁰.

Kooli tugisüsteemi ja -struktuuri kirjeldus on sätestatud „Tartu Luterliku Peetri Kooli õpilaste arengu ja õppe toetamise korras“¹⁰¹. Dokumendi järgi on tugisüsteem kolmetasandiline. Järelevalves ei leidnud kinnitust, et kool rakendaks koolis kehtestatud korras III kooliastmes koduõppe õpilastele kirjeldatud kolmetasandilist tugisüsteemi. Kool juhtkond selgitas, et koduõppe õpilase puhul ei ole võimalik seda süsteemi rakendada. Vastutus õpilase arengu ja õppe toetamise osas lasub lapsevanemal.

Selgitame, et kaasav haridus eeldab kooli personali valmisolekut seista iga õpilase õiguse eest osaleda väärikalt kvaliteetses õppes vanema valitud koolis. See eeldab võimet mõista

⁹⁷ PGS, § 6 lg 1.

⁹⁸ PGS, § 46 lg 9.

⁹⁹ Õppekava üldosa p 9.

¹⁰⁰ Õppekava üldosa p 5.1.2.

¹⁰¹ Direktori 24.11.2018 käskkiri (numbrita).

tavapärasest erinevat õpikäitumist ning valmisolekut eelneva nimel pingutada ka väga keerulistes olukordades. Sealjuures peab kool arvestama õpilast koduõppele määrates, et iga õpilane võib oma õpingute jooksul vajada erinevatel põhjustel lisatuge ning selle osutamiseks võib tekkida vajadus koduõppe katkestamiseks. Õpilase õpitulemuste saavutatust ja õppekava täitmist hinnates peab kool muuhulgas välja selgitama ka õpilase võimaliku toevajaduse ning analüüsima, kas õpilane on võimeline jätkama koduõppet või tuleb see tema huvides katkestada. Ärakuulamisel täpsustas kool, et koduõppes õppivate õpilaste puhul on esmaseks märkajaks lapsevanem, kes korraldab igapäevast õppetegevust ja vastutab õpitulemuste saavutamise Erivajaduste märkamisel saab lapsevanem kohest nõustamist koordinaatorilt ja koduõppe osakonna HEV-koordinaatorilt ning soovitusi arengu ja õppe toetamise osas spetsialistidega konsulteerimiseks (nt vaimse tervise kliinikud, Rajaleidja vms). Kooli poolt lisati, et tugispetsialisti leidmiseks eelistavad lapsevanemad leida ise abi, mis on kodule lähemal või võimaldab sagedasemat kontakti kui kooli tugispetsialistil on võimalik.

PGSi¹⁰² kohaselt peab direktor määrama hariduslike erivajadustega õpilase õppe koordinaatori (edaspidi *HEVKO*), kelle ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mis on vajalik õpilase õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. PGS¹⁰³ esitab nõude, et direktor määrab koolis isiku, kes vastutab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (edaspidi *IAJK*) täitmise eest.

Direktor on määranud¹⁰⁴ hariduslike erivajadustega õpilaste (edaspidi *HEV*) õpilaste õppe koordineerijaks ja individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmise eest vastutavaks isikuks Tartu Luterliku Peetri Kooli Tartu põhikoolis ja Põlva põhikoolis eripedagoogi ning koduõppe õppesuunal koduõppe juhtiv koordinaatori. Koduõppe juhtiv koordinaator on EHISes kandes (seisuga 11.11.2022) märgitud õppealajuhatajana.

PGS¹⁰⁵ sätestab, et õpilase toevajaduse väljaselgitamise tulemused, õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna antud soovitused, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase IAJK-le. Vähemalt korra õppeaastas ja juhul, kui koolivälise nõustamismeeskonna määratud toe rakendamise tähtaeg on lõppenud, hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega soovitatud toe rakendamise mõju ning teeb ettepanekud edasiseks tegevuseks. Kool peab lähtuma õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tuleb tagada õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

PGSi¹⁰⁶ kohaselt tuleb kohe, kui õpilasel ilmneb vajadus saada tuge, teavitada sellest vanemat ning korraldada õpilase pedagoogilis-psühholoogiline hindamine, et selgitada välja täpsem toevajadus. Eeldus on, et kõikide õpilaste puhul, kes vajavad tuge, on eelnevalt jälgitud tema arengut, seda dokumenteeritud. Alles uuringu järel saab teha ettepanekuid õpilasele vajalike tugimeetmete ja -teenuste kohta. Koduõppel olevate õpilaste arengut ei saa kool küll igapäevaselt jälgida, kuid seda olulisem on teha pingutusi, et märgata võimalikku toevajadust õpitulemuste saavutatuse hindamise käigus.

Kaartide vaatlusel selgus, et käesoleval õppeaastal on III kooliastmes avatud 57 kaarti. Järelevalves vaadeldi valikuliselt koolis koostatud IAJKsid. Kaardid olid avatud kõigile koduõppes õppivatele õpilastele. IAJKdel ei kajastunud, et oleks õpilaste puhul, kellel jäid õpitulemused saavutamata ja nende õpitulemuste saavutamist ei hinnatud või hinnati mitterahuldavalt, viidud läbi õpilase pedagoogilis-psühholoogilist hindamist või kaalutud

¹⁰² PGS, § 46 lg 2.

¹⁰³ PGS, § 46 lg 7, 8 ja 9.

¹⁰⁴ Direktori 30.09.2022 käskkiri 61-22.

¹⁰⁵ PGS, § 46 lg 7.

¹⁰⁶ PGS, § 46 lg 4.

koduõppe katkestamise vajadust. Samuti ei kajastu kaartidel, mil viisil on lapsevanem taganud õpilasele vajalikud tugiteenused ja kuidas on kool hinnanud erinevate tugiteenuste tulemuslikkust.

Ärakuulamisel kool selgitas, et kool pakub tugimeetmena juhendatud koduõpet lapsevanema soovil. Erivajaduste märkamisel saab lapsevanem kohest nõustamist koordinaatorilt ja koduõppe osakonna HEV-koordinaatorilt ning soovitusi arengu ja õppe toetamise osas spetsialistidega konsulteerimiseks (nt vaimse tervise kliinikud, Rajaleidja vms).

Õpilase puhul, kellel ilmnevad raskused, tuleb eelkõige täpsemalt välja selgitada, miks raskused võivad olla tekkinud ja kuidas teda õpetaja ja lapsevanem koduõppes või igapäevases õppes paremini toetada saab. Seda saavad hinnata ja õpetajale/vanemale soovitusi anda koolis töötavad erinevad tugispetsialistid. Kui on kahtlusi, et õpilane võib vajada mõnd tugiteenust, siis peab korraldama kõigepealt pedagoogilis-psühholoogilise uuringu kuid seda koolis seni korraldatud ei ole.

Koduõppe õppesuuna õppenõukogu on teinud suvel 2020 klassikursuse kordama jätmise otsuse kaheksa õpilase osas, neist III kooliastmes kokku kolme õpilase kohta. Neist ühel õpilasel oli koolivälise nõustamismeeskonna soovitus rakendada erituge. Suvel 2022 on koduõppe õppesuuna õppenõukogu teinud klassikursuse kordama jätmise otsuse kaheksa õpilase kohta, neist III kooliastmes kokku viie õpilase kohta saavutamata jäänud õpitulemuste tõttu, neist VII klassist kaks õpilast ja VIII klassis kolm. Üks kordama jäänud õpilastest oli saanud 08.05.2019 koolivälise nõustamismeeskonnalt tõhustatud toe soovitus. Õpilase IAJK-l kajastub, et õpilane ei saa koduõppet olles teenuseid, sest vanem ei näe selles osas vajadust.

PRÕKi¹⁰⁷ kohaselt võib õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekava nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu peab kaasama otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulama ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Seega ei ole protokollide kohaselt koduõppe õppesuuna õppenõukogu otsust tehes järginud PRÕKis¹⁰⁸ sätestatud, mille kohaselt võib õppenõukogu põhjendatud otsusega jätta õpilase klassikursust kordama erandjuhul. Õppenõukogus ei ole esitatud põhjendusi, miks peetakse otstarbekaks klassikursuse kordamist, milliseid teisi tugimeetmeid on kool rakendanud ja miks teised tugimeetmed pole antud juhul õpilast toetavad. Protokollist ei nähtu, kuidas on kaasatud olnud õpilase seaduslik esindaja, milline on olnud tema arvamus. Kooli juhtkonna selgituste kohaselt on klassikursuse kordamise osas vanematega eelnevalt arenguvestlusel räägitud ning protokollides ei kajastu arutelud, sest eelnevalt on iganädalasel koosolekul teemat koordinaatorite poolt põhjalikult analüüsitud.

¹⁰⁷ PRÕK, § 22 lg 10.

¹⁰⁸ PRÕK, § 22 lg 10.

Ärakuulamisel kool täpsustas, et klassikursuse kordamine koduõppes lähtub IÕK olemasolu tõttu põhimõttest, et õppija saab õppeaega juurde, et tagada vastavas klassis ette nähtud õpieesmärkide saavutamine, nende hindamine ja hinnangute koondamine kokkuvõtivateks hinneteks. Kool lisas, et perega kohtutakse kaks korda aastas arenguvestlusel ja vajadusel ka tihemini, nõnda on koduõppija personaalne õpitee pideva monitoorimise all ja kõik otsused on tehtud perega koostöös. Need on dokumenteeritud IAJKdes. Vajadusel vaadatakse koos perega üle õppekorraldus ja õppeainete õppimiseks valitud viisid/vahendid ning tehakse kohandusi koduõppija igapäevases õppes. Muudatused viib ellu lapsevanem, kelle soovil ja vastutusel koduõpe toimub.

Õppenõukogu protokollist ei selgu, miks ei rakendatud haridus- ja teadusministri määrmuses sätestatud¹⁰⁹. Koolil on õigus katkestada õppenõukogu otsusega koduõpe, kui ilmneb, et õpilasel on IÕKga määratletud õpitulemused saavutamata. Selgitame, et selle otsuse tegemisel peab kool lähtuma õpilase vajadustest ning kui ilmneb, et õpilane ei suuda koduõppel õppekava täita, on kool kohustatud astuma samme, et leida lahendus, mis võimaldaks õppekava täitmist.

Ärakuulamisel selgitas, et kool on kasvav kool, milles on koduõppeosakond. EraKS-ga nõutud tingimused on täidetud. Kool kinnitas, et kui koduõppeõpilase puhul ilmneb, et õpilane ei suuda koduõppel õppekava täita, astub kool samme, et leida lahendus, mis võimaldaks õppekava täitmist: nõustatakse vanemat õppekorralduse tõhustamise, tugispetsialistide poole pöördumise või sobilikuma kooli leidmise osas. Kui kõik koduõppe raames rakendatavad meetmed ei anna tulemust, esitab lapsevanem avalduse koolist lahkumiseks, et leida õpilasele sobivamad õppetingimused.

ÜRO lapse õiguste konventsiooni artikkel 28 sätestab iga lapse õiguse haridusele. See on fundamentaalse tähendusega õigus, sest haridus on ühtlasi mitme teise põhiõiguse teostamise õigus. Koolil peab olema valmisolek ja oskus toetada kõiki õpilasi ning luua koolis igaühele õppimiseks sobiv keskkond.

Ärakuulamisel selgitas kool, et kool pakub üht kindlat liiki valmisolekut, et luua õppimiseks sobiv keskkond - vanema soovil koduõpe. Selle valivad vanemad, kes on teinud teadliku otsuse kohandada oma lapse õppekeskkonda sobivamaks läbi koduõppe, peamiselt seetõttu, et koolis pole seda suudetud õpilast toetaval määral teha. Õpilasi on koolis 34 kohalikust omavalitsusest. Koduõppe kui eraldiseisva õppeviisi toetuseks on koolis viis koduõppekoordinaatorit, kes on valitud selle järgi, et neil oleks valmisolek ja oskus toetada kõiki peresid, kes on koduõppe valinud. Kool kinnitas, et õppimiseks sobiv keskkond ei pea asuma koolimajas.

PGSi¹¹⁰ kohaselt on HEV-õpilasena käsitletav tõhustatud või eritoe õpilane. Kooli III kooliastmes on koolivälise nõustamismeeskonna otsused üheksal õpilasel, kes kõik õpivad PRÕKi alusel, eritugi on määratud kahele ja tõhustatud tugi viiele õpilasele. Ühele õpilasele on määratud koduõpe tervise tõttu, kuid talle rakendatakse vanema soovil koduõpet.

Järelevalves esitatud dokumentides ei kajastunud, et tervislikel põhjustel koduõppel õppivale õpilasele viidaks kooli poolt juhendatud õpet läbi vähemalt kaheksa õppetunni ulatuses nädalas.¹¹¹ Kooli juhtkonna sõnul ja õpilase IAJK-l kajastatud informatsiooni kohaselt rakendatakse 2022/2023. õppaastal õpilasele koduõpet vanema soovil, mitte tervislikel põhjustel. Õpilase vanema avaldusel koduõppele suunamise osas koduõppe õppesuuna õppenõukogus kaalutusotsus ei kajastu.

Ärakuulamisel selgitas kool, et koolis on üks õpilane, kellele on koolivälise meeskonna soovitus tervislikel põhjustel koduõppeks, kuid vanem on sellest loobunud. Kool leiab, kui lapsevanem ei soovi Rajaleidja otsust rakendada, siis vanemal on see õigus ja koolil ei ole õigus rakendada õpilase suhtes meetmeid, kui lapsevanem ei ole sellega nõus ning lapsevanemale jääb valikuvabadus otsustada, kas tema lapsele sobib paremini õpe tava- või erikoolis, tava- või

¹⁰⁹ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ §-d 7, 8.

¹¹⁰ PGS, § 46 lg 6.

¹¹¹ Haridus- ja teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 3 lg 4.

eriklassis. Seega puudub kooli arvates õppenõukogul pädevus kaaluda lapsevanema otsust. Kool tõdeb, et nii tõhustatud kui eritoe soovitusel saanud õpilaste vanemad on loobunud vastavate teenuste saamisest koolist, sest neil on seoses koduõppega vähenenud vajadus nende teenuste järele ning neil on vajalikud tugispetsialistid kooliväliselt.

EHISe andmetel on viiele III kooliastme õpilasele koolivälise nõustamismeeskonna poolt soovitatud tugimeetmena eripedagoogi, ühele õpilasele logopeedi, kuuele õpilasele sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi tuge kahele õpilasele, kahele õpilasele on soovitatud koostada käitumise tugikava.

Järelevalves ei leidnud kinnitust, et vanema soovil koduõppel viibiva õpilase toevajaduse märkamise järel oleks koolis rakendatud süsteemset protsessi tekkinud raskuste väljaselgitamiseks või koduõppe katkestamist, misjärel õpilane saaks jätkata õpinguid tavaviisil samas koolis.

Selgitame, et kuigi lapsevanemal on õigus otsustada oma lapse haridustee üle, on siiski kooli otsus, kas lubada vanema soovil koduõpet või mitte, selle otsuse teeb õppenõukogu vanema avalduse alusel. Seejuures saab õppenõukogu rahuldada vanema avalduse juhul, kui on veendunud, et õpilasel on võimalik koduõppel olles õppekava täita ning ta saab vajalikku tuge. Kui kool pole selles veendunud, tuleb lapse õiguste kaitse põhimõttest lähtuvalt ka avalduse lahendamine otsustada.

Ärakuulamisel selgitas kool, et kui lapsevanema avalduse ja vastuvõtuvestluse järel on põhjust kahelda pere suutlikkuses koduõpet korraldada ja finantseerida või arvestada koduõppes õppija hariduslike erivajadustega, positiivset vastuvõtuotsust ei tehta. Vastuvõttev otsus tehakse pärast kontakti perega ja põhjuste väljaselgitamist, need on kajastatud koduõppija arengujälgimise kaardil.

Eestis on õpilaste õigus haridusele kaitstud põhiseadusega (edaspidi *PS*). *PS*¹¹² kohaselt on õppimine iga lapse kohustus. *PGS*¹¹³ näeb ette, et koolikohustus algab seitsmenda eluaastast ja kestab põhihariduse omandamiseni või 17-aastaseks saamiseni.

Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu koosoleku protokollis¹¹⁴ kajastub otsus ühe õpilase hariduslepingu lõpetamine koduõppe tingimustele mittevastamise tõttu. Õppenõukogu otsusega¹¹⁵ arvati enne 2021/2022. õppeaasta lõppu välja koolist neli õpilast. Õppenõukogu otsusega¹¹⁶ katkestati koduõpe ja arvati koolist välja neli õpilast, neist kaks olid III kooliastme õpilased. Samas on selgituste osas kirjeldatud õpilasi, kes vajavad tugispetsialistide tuge, kuid selgitustes ei kajastu, mil viisil kool õpilastele vajaliku toe tagas.

Ärakuulamisel selgitas kool, et esmalt nimetatud neli õpilast lahkusid koolist, sest nende vanemad tegid vastavasisulise avalduse ja läksid teistesse koolidesse. Isegi kui vanem soovib seda teha enne õppeaasta lõppu, ei ole koolil võimalik keelduda.

Juhime tähelepanu, et vanema taotluse alusel õpilase koolist lahkumisel ei pea õppenõukogu otsust tegema, vaid õpilase nimekirjast väljaarvamise otsuse teeb direktor.

Kooli selgituse kohaselt tehti otsus koduõppe katkestamise kohta, kuna koduõpet ei toimunud ning puudus ka kooli ja kodu koostöö. Teiste puhul oli tegemist olukordadega, kus Rajaleidja ja/või lastekaitseteenistus ei suutnud leida paremat lahendust kui proovida koduõpet, aga kuivõrd laiem perekondlik taust ei võimaldanud ehitada üles koduõpet, mille abil oleks õpilased võinud

¹¹² Põhiseadus, § 37.

¹¹³ PGS, § 9 lg 2.

¹¹⁴ Tartu Luterliku Peetri Kooli Põlva põhikooli koduõppe õppesuuna 29.01.2021 õppenõukogu koosoleku protokoll nr 2.

¹¹⁵ Tartu Luterliku Peetri Kooli Põlva põhikooli koduõppe õppesuuna 16.06.2021 õppenõukogu koosoleku protokoll nr 4.

¹¹⁶ Tartu Luterliku Peetri Kooli koduõppe õppesuuna õppenõukogu 08.02.2022 koosoleku protokoll (numbrita).

realiseerida oma õigust põhiharidusele, tegi kool kaalutletud otsuse koduõppe katkestada ja õpilane välja arvata.

Selgitame, et koduõppel raskuste ilmnemisel on koolil võimalik koduõppe katkestada ning õpilast koolis kohapeal õpetada ja talle vajalik tugi tagada. Lapse õigus haridusele tähendab seda, et kool peab tagama kõikidele õpilastele õppimisvõimalused, mille kohaselt põhineb iga järgmine kooliaste eelmisel ja võimaldab õpilasel tõrgeteta minna teise kooliastmesse või kui on ilmnunud koduõppe osas vajadus selle katkestamiseks, on õpilasele õigus jätkata õpinguid koolis tavaõppes.

Vestlustel ütlesid koordinaatorid, et kooli ressurss tugispetsialistide teenuse tagamiseks on piiratud. Kuna õpilasi on üle Eesti, siis vanemad otsivad spetsialistide tuge kodule lähemalt. PGSi¹¹⁷ kohaselt tuleb õpilastega tema arengu toetamiseks korraldada vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus. PGS¹¹⁸ sätestab, et kooli direktor kehtestab arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ning hoolekogule.

Kooli arenguvestluse korra on kehtestanud direktor¹¹⁹. Kord sätestab, et arenguvestlusi viiakse läbi regulaarselt üks kord aastas, uute õpilaste puhul esimesel õppeaastal kaks korda õppeaastas (oktoobris-novembris ja aprillis-mais). Enne arenguvestlust täidavad lapsevanemad tagasiside küsimustiku. Kokkuvõtte oma klassi osas teeb klassijuhataja. Kokkuvõtted esitatakse direktorile.

Järelevalves oli vaatluse all, kas arenguvestlused toimuvad igal aastal kõigi õpilastega. Esitatud dokumentidest¹²⁰ nähtus, et põhikooli 4.–8. klassi koduõppe õpilaste arenguvestlused toimusid juunis ja augustis 2022. Koordinaatorite ja direktori sõnul toimuvad arenguvestlused kõigi õpilastega. Arenguvestlused ei toimu Põlva koolihoones, neid võidakse viia läbi ka veebi teel, nii et koordinaator ei pruugi õpilasega olla üldse füüsiliselt kohtunudki. Samuti selgus, et arenguvestluse läbiviimise juures ei viibi mitte alati alaealise esindaja.

Ärakuulamisel selgitas kool, et mõnikord on vaja teha arenguvestlus õppijaga ja lapsevanemaga eraldi, siis toimub kaks arenguvestlust. Koolis kasutatakse arenguvestlusi ühtlasi koduõppe õpilase hindamiseks.

Vestlusel osalenud õpilased ja vanemad kinnitasid, et arenguvestluste juures ei viibi mitte alati lapsevanem ning arenguvestlused võivad toimuda ka veebi teel. Ühe õpilase IAJK-l kajastus, et arenguvestlusel osales vaid lapsevanem. Seega ei lähtu kool PGSist¹²¹, mis sätestab, et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem.

Arenguvestlusel osalemine on õpilase õigus ning kool peab tegema endast oleneva, et õpilane saab oma õigust realiseerida. Seepärast on ka oluline omada ülevaadet toimunud arenguvestluste kohta ja kokkuvõtted dokumenteerida.

Ärakuulamisel selgitas kool, et kõikide koduõppijatega toimuvad arenguvestlused kaks korda aastas (detsembris või jaanuaris ja juunis või augustis), vajadusel tihemini. Juhul, kui koordinaatoril on põhjust arvata, et lapsevanema osalemine arenguvestlusel koos koduõppijaga takistab koduõppijal end vabalt väljendada, toimub arenguvestlus mitmes osas - vanem täidab eelnevalt töökavad ja õpimapi ning suhtleb koordinaatoriga vajadusel eraldi.

¹¹⁷ PGS, § 37 lg 5.

¹¹⁸ PGS, § 37 lg 7.

¹¹⁹ Direktor 11.11.2021 käskkiri nr 418-21.

¹²⁰ Tartu Luterliku Peetri Kooli Põlva põhikooli koduõppe õppesuuna 29.08.2022 õppenõukogu koosoleku protokoll nr 5.

¹²¹ PGS, § 37 lg 6.

PGSi¹²² kohaselt peab kool õpilasele vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenused. Mahajäämuse, õpiraskuste või muude takistuste ilmnemisel, õpetajate ning vanemate nõustamisel ning toetamisel ja õpilastele täiendava toe pakkumisel on oluline roll kooli tugispetsialistidel. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

Kooli arengukavas¹²³ on sätestatud, et põhikoolis töötavad koolipsühholoog, logopeed ja eripedagoog, kes on ka HEVKO. Sotsiaalpedagoogi teenus on vajaduspõhine.

Koolis töötavad tugispetsialistidest koolipsühholoog, logopeedi assistent, sotsiaalpedagoog ja eripedagoog (HEVKO) ning õppealajuhataja (HEVKO koduõppe suunal). Kohapealse järelevalve ajal töötas koolis sotsiaalpedagoog (koormus 0,5), eripedagoog (koormus 0,5), logopeedi assistent. Koolis alustas tööd alates 17.10.2022 koolipsühholoog.

Ärakuulamisel selgitas kool, et enamus koduõppijaid ongi jõudnud koduõppele seepärast, et koolides nende õpet ei toetatud ega kohandatud nende vajadustele vastavalt (mh ka andekad ja kiired õppijad, professionaalsel tasemel muusikud ja sportlased). Koduõpe on üks õppetöö kohandamise viise ja lapsevanemal on õigus seda proovida. Selle tugimeetme toetuseks on koolil olemas vastava valdkonna tugispetsialistid – koduõppe koordinaatorid.

4.1 Ettepanek direktorile

Analüüsida tugispetsialistide toe piisavust, arvestades olukorda, kus õpilaste, sh koduõppe õpilaste arv on igal aastal suurenemas.

5. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Järelevalves kontrolliti kooli õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määruses¹²⁴ sätestatule ning võrreldi EHISesse (väljatrükk 11.11.2022) kantud andmete vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Järelevalve alguses oli märgitud EHISesse õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, 23: õpetajaid 19, eripedagoog, sotsiaalpedagoog, õppealajuhataja, kes töötab ka õpetajana ning õppealajuhataja, kes täidab juhtiva koduõppe koordinaatori rolli. Ärakuulamisel selgitas koolijuht, et ühe õppealajuhataja puhul on tegemist koduõppe juhtiva koordinaatoriga, sellekohane märge on tehtud EHISe kande märkuste lahtrisse ning õppealajuhataja ülesandeid juhtiv koordinaator ei täida.

Järelevalve ajal korrastati EHISe andmeid ja juhtiva koduõppe koordinaatori andmed eemaldati EHISest. Lisaks töötab koolis logopeedi assistent.

Järelevalves selgitas direktor, et üks õpetaja, kelle andmed kajastusid EHISes, ei tööta 2022/2023. õppeaastal enam koolis, kuid EHISe andmed olid jäänud korrastamata, seda tehti järelevalve ajal ning EHISesse lisati 17.10.2022 koolis tööd alustanud koolipsühholoogi andmed.

Seega õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli järelevalves esitatud viimase seisuga Põlva õppekohas kokku 22. Õppealajuhataja, eripedagoogi, sotsiaalpedagoogi, koolipsühholoog ja 12 õpetaja kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele. Kvalifikatsioon ei vastanud nõuetele kuuel õpetajal. Neljal õpetajal puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse; kahel õpetajal puudub õpetajakutse. Seega ei oma 22 õppe- ja kasvatusala töötajast nõutavat kvalifikatsiooni kuus (27,3%). Koolis töötab ka logopeedi assistent, kellele ei ole

¹²² PGS, § 37 lg 2.

¹²³ Arengukava p 3.1.1.

¹²⁴ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

kehtestatud kvalifikatsiooninõudeid.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja (saksa keel II kooliaste 6 tundi, koormus 0,27 ametikohta) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 2) Õpetaja (meedia- ja suhtlemisõpetus I kooliaste 3 tundi, meedia- ja suhtlemisõpetus II kooliaste 1 tund, koormus 0,27 ametikohta) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 3) Õpetaja (kehaline kasvatus I kooliaste 10 tundi, kehaline kasvatus II kooliaste 5 tundi, matemaatika II kooliaste 5 tundi, koormus 0,91 ametikohta) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.
- 4) Õpetaja (ajalugu II kooliaste 1 tund, koormus 0,05 ametikohta) – puudub õpetajakutse.
- 5) Õpetaja (klassiõpetaja III kooliaste(20 tundi, koormus 1,0 ametikohta) – puudub õpetajakutse.
- 6) Õpetaja (tehnoloogiaõpetus II kooliaste 4 tundi, koormus 0,18 ametikohta) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.

PGSi¹²⁵ kohaselt võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus ning kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. EHISe sissekanded ei ühtinud kohapeal vaadatud töölepingute andmetega, sest direktor oli sõlminud kvalifikatsiooni mitteomavate õpetajaga tähtajalised töölepingud, kuid EHISe kannetes ei ole kahele õpetajale töölepingu tähtaega märgitud, kanded muudeti tegelikkusele vastavateks järelevalve ajal.

Järelevalves selgus, et EHISesse on õpetajatena kantud neli koduõppe koordinaatorit. Koduõppe koordinaatorid viivad läbi õpilaste ja vanematega arenguvestlusi ja hindavad õpimappe analüüsides ja vanemate hinnangute alusel õpilaste õpieesmärkide täitmist. Samuti viivad koduõppe koordinaatorid läbi juhendatud koduõppe veebitunde ja veebikohtumisi. III kooliastmes ei õpi statsionaarõppes ühtegi õpilast, samas on ühel õpetajal EHISes kanne, et ta on klassiõpetaja III kooliastmes koormusega 20 õppetundi, järelevalve ajal muudeti II kooliastme õpetaja kandes kooliastet III kooliastme õpetajaks koormusega 20 tundi nädalas.

Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.¹²⁶

Järelevalve alguses nähtus EHISe andmetest ja järelevalvele esitatud materjalidest, et koolis ei töötanud III kooliastmes ühtegi kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, kes vastavalt haridus- ja teadusministri määrusele¹²⁷ on määratud IÕKs õpilase õppetulemusi kontrollima. Ärakuulamisel selgitas direktor, et III kooliastmes on lisaks esialgsetele andmetele veel üks õpetaja, kes oli EHISesse kantud II kooliastme klassiõpetajana märkega eesti keel 20 tundi. Järelevalve ajal muudeti EHISes õpetaja kanne III kooliastme õpetajaks, kool esitas täiendavaid dokumente (IÕKd ja klassipäevikud) tõendamaks, et ka teine õpetaja hindab III kooliastmes koduõppel olevaid õpilasi. Seega, järelevalves selgus, et osa koduõppe õpilastest hindab ka teine, kvalifitseeritud õpetaja.

Koolil puudub aga võimekus tagada õpilastele vajadusel koduõppe katkestamine, sest III kooliastmes ei tööta III ainete katmiseks aineõpetajaid. Kooli õppekava¹²⁸ kohaselt on tunnijaotusplaanis III kooliastme ainemahuks 94 tundi, kuid EHISe andmetel on III kooliastme

¹²⁵ PGS, § 74 lg 7.

¹²⁶ PGS, § 74 lg 9.

¹²⁷ Haridus- ja Teadusministri 28.02.2018. a määruse nr 6 „Koduõppe ja haiglaõppe tingimused ja kord“ § 6 lg 2.

¹²⁸ Õppekava üldosa p 5.3.

klassiõpetajate nädalakoormus kokku 40 tundi. Järelevalves leidis kinnitust, et õpetajad ei hinda õpilaste teadmisi ja oskusi objektiivselt lähtuvalt vastava aine õpitulemustest, vaid analüüsivad esitatud õpimappe ja kinnitavad vanema poolt antud hinnangud.

Ärakuulamise selgitas direktor, et koduõppes ei toimu vahetuid kontaktunde ning III kooliastme koduõppe koordinaator täidab 1,0 ametikohta ning koordinaator on EHISesse kantud kui klassiõpetaja ning andmete EHISesse kandmisel on vaja määrata kontaktunnid.

Koolis on EHISe andmetel I kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 113 õppetundi, nendest 99 (87,6%) tundi õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele ja 14 (12,4%) tundi õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele.

II kooliastme õpetajate nädalakoormus on kokku 107 õppetundi, nendest 84 (78,5%) tundi õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele ja 23 (21,5%) tundi õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele ei vasta.

III kooliastme õpetajate nädalakoormus on EHISe andmetel kokku 40 õppetund, nendest pooled on õpetajal, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele ja pooled õpetajal, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Kuna aga III kooliastmes ei toimu statsionaarset õpet, saab õpetajate piisavuse hinnangu andmisel eelkõige lähtuda asjaolust, kas kool tagab õpilaste IÕKs määratud õpieesmärkide täitmise ning õpitulemuste saavutamise objektiivse hindamise koolis töötavate kvalifitseeritud ning vastavaid ainealaseid pädevusi omavate õpetajate poolt.

Õpilase vaatest hindab kõiki aineid üks õpetaja, õpilane ei puutu kooli poolt kokku erinevate aineõpetajatega, õpilase IÕK kohaselt hindab kõiki aineid sama üks isik. III kooliastmes on 57 õpilast, nendest 25 hindamist viib läbi õpetaja, kelle kvalifikatsioon vastab nõuetele ja 32 õpilast hindab õpetaja, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Hindamine on korraldatud viisil, et hindav õpetaja vaatleb õpilase õpimappi ja viib läbi arenguveestluse. PGSi § 37 lõike 5 kohaselt on aga arenguveestluse eesmärk leppida kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguveestlus ei ole õigusaktide kohaselt hindamisinstrument. Koolis ei toimu sisulist õpilase teadmiste ja oskuste ainepõhist hindamist, et selgitada välja ainepõhiselt õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine. Hindamine peaks olema süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine peab olema aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel peab kool kasutama mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Arvestades III kooliastme eripära ei taga arenguveestlus koos õpimapi vaatlusega piisavalt sisulist hinnangut III kooliastme õpitulemuste omandamisele. Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi tuleb koolil võrrelda õpilase õppe aluseks olevas IÕKs toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Seejuures tuleb hinnata ka ainealaseid teadmisi ja oskusi.

Eeltoodule tuginedes ei taga kool piisavat arvu kvalifikatsiooninõuetele vastavaid III kooliastme õpetajaid, et kindlustada kooli koduõppe õpilaste õppekavas määratletud õpieesmärkide ning õpitulemuste saavutamise hindamine, sest kõigi ainete hindamist viivad läbi vaid kaks isikut, kellest ühe kvalifikatsioon nõuetele ei vasta ja hinnatakse õpimapi vaatluse ning arenguveestluse põhjal. Seejuures ei ole arenguveestlus õigusaktide kohaselt hindamisinstrument.

PGSi¹²⁹ kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu. Kooli nõukogu on kehtestanud kooli töötajate vaba ametikoha täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise korra¹³⁰.

5.1 Ettepanek pidajale

¹²⁹ PGS, § 73 lg 1¹ p 8.

¹³⁰ Nõukogu 05.–10.11.2021 e-üldkoosoleku protokoll (numbrita).

Leppida õpetajatega kokku tegevuskava õpetajakutse taotlemiseks. Koolijuhil ja pidajal soovitame toetada ja motiveerida õpetajaid õpetajakutse taotlemisel.

5.2 Ettekirjutus pidajale

Tagada piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid III kooliastme õpetajaid, et kindlustada kooli õppekavas määratletud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine ja koduõppe õpilaste hindamine, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9 ning silmas pidades, et III kooliastme õpilastele oleks tagatud õpitulemuste sisuline hindamine kooli poolt. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.